

Riksdagens snabbprotokoll 2019/20:17

Torsdagen den 10 oktober

Kl. 12.00–13.03
14.00–15.12

Det justerade protokollet beräknas utkomma om tre veckor.

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 19 och 20 september justerades.

§ 2 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i näringsutskottet skulle utökas från 29 till 30.

Kammaren medgav denna utökning.

§ 3 Val av extra suppleant

Val av extra suppleant i näringsutskottet företogs.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i näringsutskottet
Amanda Palmstierna (MP)

§ 4 Anmälan om faktapromemorior

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2019/20:FPM4 Förordningsändring gällande Europeiska unionens solidaritetsfond med anledning av brexit COM(2019) 399 till försvarsutskottet
2019/20:FPM5 Meddelande om de sista förberedelserna inför Storbritanniens utträde ur EU
2017/18:FPM162, 2018/19:FPM17,
2018/19:FPM27, 2018/19:FPM54, COM(2019)
394 till utrikesutskottet

§ 5 Anmälan om granskningsrapport

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till näringsutskottet:

RiR 2019:26 Konkurrensverkets tillsyn – förutsättningar för effektivt resursutnyttjande

§ 6 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Proposition
2019/20:21 till civilutskottet

§ 7 Svar på interpellation 2019/20:20 om dålig arbetsmiljö på Mynak

Anf. 1 Arbetsmarknadsminister EVA
NORDMARK (S):

Fru talman! Saila Quicklund har frågat mig vilka åtgärder jag avser att initiera för att förbättra den oacceptabelt undermåliga arbetsmiljön för de anställda på Myndigheten för arbetsmiljökunskap.

Generaldirektören ansvarar fullt ut för arbetsgivarpolitiken och har det fulla arbetsmiljöansvaret på myndigheten.

Jag har alldeles nyligen haft ett möte med generaldirektören där jag tydliggjorde för honom att jag tar uppgifterna om brister i arbetsmiljön på myndigheten tar sitt fulla ansvar för arbetsmiljön på myndigheten. Vid mötet redogjorde generaldirektören för de åtgärder som han har vidtagit samt avser att vidta. Jag fortsätter att följa frågan noga.

Anf. 2 SAILA QUICKLUND (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Min fråga var vilka konkreta åtgärder ministern avser att initiera för att förbättra den oacceptabelt undermåliga arbetsmiljön för de anställda på Myndigheten för arbetsmiljökunskap, Mynak. Ministern svarar: "Generaldirektören ansvarar fullt ut för arbetsgivarpolitiken och har det fulla arbetsmiljöansvaret på myndigheten." Det är helt rätt. Men om inte det här fungerar har ministern det övergripande ansvaret för myndigheten.

Jag har debatterat den här frågan för ganska länge sedan med ministerns företrädare, Ylva Johansson, som svarade på samma sätt. Jag undrar: Var går smärtgränsen för den undermåliga arbetsmiljösituation som personalen på myndigheten har?

Jag vill ge en kort bakgrund. I juni kunde Dagens Nyheter avslöja att flera anställda hade sagt upp sig och larmat om en usel arbetsmiljö på den nystartade Myndigheten för arbetsmiljökunskap i Gävle. Generaldirektören anklagades för hård hierarkisk styrning och trakasserier av personal. Fackförbundet Sacos lokala skyddsombud gjorde en arbetsmiljöanmälan med krav på omedelbara åtgärder. Parallellt skickades en skrivelse till Arbetsmarknadsdepartementet. Majoriteten av de anställda anses stå bakom skrivelsen.

Det gjordes uttalanden som fick personalen att må dåligt. Det fälldes kommentarer om vikt. Det kom uppmaningar till kvinnor att bära kort kjol och högklackat. I augusti slutade ytterligare anställda vid myndigheten. Branschorganisationen Sveriges Företagshälsor meddelade arbetsmarknadsministern att man inte längre hade förtroende för myndighetens förmåga att utföra sitt uppdrag. Detta är oerhört allvarligt. En del av myndighetens uppdrag är just att sprida kunskap om hur företagshälsor ska arbeta på bästa sätt.

Därför anlätades också företagshälsobolaget Previa redan i juni. Alla anställda skulle intervjuas om sina erfarenheter, och en rapport med förslag till förändringar skulle lämnas in i oktober. Previas kommunikationschef Peter Skald uttryckte sig såklart positivt om att man tog tag i detta och att man tog hjälp.

Sedan har dock Previa avsagt sig uppdraget. Detta är anmärkningsvärt. I början av september meddelade Previa myndigheten att bolaget hoppade av, då man enligt tjänsteanteckningar inte hade samsyn om uppdraget och skulle få svårt att samarbeta kring resultatet.

Myndighetens fackliga företrädare från Saco, Annika Hed Ekman, har varit skyddsombud på arbetsplatsen. Det var Annika Hed Ekman som i juni i sin roll som skyddsombud lade fram en begäran till generaldirektören om att en skyndsam arbetsmiljöåtgärd skulle vidtas. Därvid räknades en lång rad problem upp som ansågs riskera medarbetarnas hälsa: hög arbetsbelastning, krav på snabb leverans, tillgänglighet på kvällar och helger, avsaknad av systematiskt arbetsmiljöarbete, vilket krävs enligt lagen, samt en starkt påfrestande situation.

Ministern har i Dagens Nyheter uttalat att man tar situationen på allvar och att man följer det här. Det är samma uttalanden som den tidigare ministern har kommit med. Min fråga är: Vad menar ministern med att man tar detta på största allvar? Problematiken har varit känd länge men fortsätter. Jag vill gärna ha svar på det här.

Anf. 3 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag tackar Saila Quicklund för en mycket bra och viktig interpellation. Uppenbarligen har regeringen stora problem på arbetsmiljöområdet. Man har skapat en myndighet som ska jobba just med

arbetsmiljöfrågor men där det verkar vara kaos och hela havet stormar. Precis som Saila Quicklund redogjorde för har företagshälsobolaget Previa haft ett uppdrag. Previa hoppade av uppdraget eftersom man inte fick utföra arbetet som man själv tänkt sig, det vill säga intervju de personer som slutat. Det var också så att akademikerfackets lokala skyddsombud slog larm.

Man kan inte direkt påstå att statsrådets interpellationssvar är uttömmande. Det väcker en lång rad frågor, precis som Saila Quicklund beskriver. Det vore intressant att veta vad regeringen är mest nöjd med när det gäller den hårt kritiserade myndigheten. Finns det något mål som man har uppnått med Mynak? Vad är det som gör att statsrådet har förtroende för myndigheten och ledningen? Väljarna och Gävleborna förtjänar svar. Vad är det som gör att statsrådet anser att myndigheten över huvud taget fungerar?

Det finns även andra områden där regeringen verkar ha problem i frågor som rör arbetsmiljö. Nu i veckan har en publikation avslöjat att Arbetsmiljöverket misstänks mörka egen dålig arbetsmiljö. Man har inte diariefört viktiga skrivningar till Arbetsmiljöverket.

Jag skulle vilja ha det korta, enkla och raka svaret på följande frågor: Vad är statsrådet mest nöjd med när det gäller den här myndigheten, som ska jobba med arbetsmiljökunskap, och vad det är det som gör att statsrådet har förtroende för myndighetens ledning?

Anf. 4 Arbetsmarknadsminister EVA
NORDMARK (S):

Fru talman! Som jag berättade i mitt interpellationssvar träffade jag generaldirektören för myndigheten förra veckan. Jag har varit väldigt tydlig med att jag tar uppgifterna om situationen på myndigheten på allra största allvar. Generaldirektören har för mig redovisat de planerade och vidtagna åtgärderna. Det är såklart väldigt viktigt.

Myndigheten har i samverkan med skyddsombud och arbetstagarorganisationer identifierat ett antal åtgärder. Man har sammanställt dessa i en handlingsplan för arbetsmiljöarbetet. Jag har också tydliggjort för myndighetschefen att jag i närtid förväntar mig att se resultat av de åtgärder som myndighetschefen har vidtagit och planerar att vidta. Därför fortsätter jag att följa frågan noga. Jag kommer också att följa upp resultatet av de vidtagna och planerade åtgärderna på ett lämpligt sätt.

Anf. 5 SAILA QUICKLUND (M):

Fru talman! Det finns tydliga förväntningar på en myndighetschef som stipuleras i myndighetsförordningen 2007:515 och som sedan utvecklas i regeringens chefspolicy för myndighetschefer. Till det kommer även övriga lagar och förordningar som man har att förhålla sig till som arbetsgivare och chef.

Det är intressant att veta hur statsrådet ser på myndighetschefen uppfyller kraven i myndighetsförordningen. Upplever ministern att myndighetschefen gör

det? I 4 § 4 står att myndighetens ledning ska säkerställa att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt. Det står också i förordningen att myndigheten ska se till att de anställda är väl förtrogna med målen för verksamheten och skapa goda arbetsförhållanden och ta till vara och utveckla de anställdas kompetens och erfarenhet.

Dessutom skulle det vara intressant att få höra hur statsrådet ser att myndighetschefen uppfyller kraven i chefspolycyn. Där står följande om kvalificerat statligt ledarskap: Myndighetschefen ska entusiasmera och motivera sina anställda och vara initiativrik och analytisk samt ha en god samarbetsförmåga. Myndighetschefen behöver inte nödvändigtvis själv vara den främsta experten inom sitt verksamhetsområde men ska ha förmåga att samla den personal som krävs för att verksamheten ska kunna bedrivas effektivt och säkert. Myndighetschefen behöver vidare ha en förmåga och ett intresse av att samarbeta och arbeta strategiskt med kompetensförsörjningsfrågor.

Flera medlemmar av det befintliga insynsrådet har uttalat sig om ett bristande förtroende för myndighetens förmåga att leverera sitt uppdrag, vilket är allvarligt. Mina frågor är: Har statsrådet eller departementet undersökt hur de viktigaste intressenterna ser på myndighetens möjlighet att utföra sitt uppdrag? Vilka insatser ser statsrådet som nödvändiga för att upprätta förtroendet för myndigheten? Vilka råd eller instruktioner har myndighetschefen fått av statsrådet?

Alla människor kan göra misstag. Grunden i den lagstiftning och praxis vi har på arbetsmarknaden är att alla ska ha chansen att rätta till det som inte fungerar. Arbetsgivaren, det vill säga regeringen, har också ett omfattande ansvar att stödja den anställde så att den kan förändra det beteende som arbetsgivaren inte anser stämmer överens med de krav som finns på arbetsmarknaden.

Här skulle det vara väldigt intressant att ta del av om statsrådet anser att de allvarliga beteenden som har rapporterats är i enlighet med de krav som regeringen ställer på just myndighetschefer.

Anf. 6 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Det är alltså den här regeringen som har skapat Myndigheten för arbetsmiljökunskap, som har placering i Gävle. Det är den här regeringen som har utsett ledningen för den myndigheten. Det är den här regeringen som är ansvarig för arbetsmiljön på alla sina myndigheter. Det är mer än lovligt pinsamt, med tanke på att det är regeringens prestigemyndighet för att jobba just med arbetsmiljökunskap, att den har uppenbara stora interna problem.

Jag tyckte att jag ställde två raka och enkla frågor. Men jag var tydligen otydlig eftersom statsrådet inte besvarade den. Jag ställer gärna om den igen. Vad är det regeringen anser har varit mest lyckosamt med den nya myndigheten? Jag tänker då naturligtvis inte på alla konsulter som får jobba med arbetsmiljöfrågor på

myndigheten. Det var den ena frågan. Den andra frågan är: Vad anser statsrådet om att Previa avsäger sig uppdraget för att det inte får utföra det uppdrag som det vill för att kunna reda ut arbetsmiljön på myndigheten?

Det verkar finnas en röd tråd genom frågorna. Arbetsmarknadsnytt avslöjar att det även förekommer en dålig arbetsmiljö på Arbetsmiljöverket, fru talman. Man diarieför inte handlingar på grund av att man är rädd för att den mediala bilden ska skadas. Det verkar vara ett genomgående tema för regeringen. Det är viktigare med mediala bilder än vad det är med en god arbetsmiljö för medarbetarna.

Jag skulle gärna vilja ha svar på de två enkla frågorna jag ställde till statsrådet.

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister EVA

NORDMARK (S):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att för regeringen är arbetsmarknadsfrågorna av yttersta vikt. Vi prioriterar dem i många olika myndigheter. Det är väldigt viktigt att också vara tydlig här i kammaren. Kränkande och diskriminerande beteenden är såklart aldrig acceptabla.

Det har förtydligats till myndighetschefen att regeringen förväntar sig att myndighetschefen företräder myndigheten på ett professionellt och förtroendefullt sätt samt har ett respektfullt och värdigt bemötande. Som jag nämnde tidigare, fru talman, har myndighetschefen för mig redogjort för vidtagna och planerade åtgärder. Man har, precis som det ska gå till på svensk arbetsmarknad, i samverkan med skyddsombud och arbetstagarorganisationer identifierat åtgärder och sammanställt dessa i en handlingsplan för arbetsmiljöarbetet.

En av åtgärderna i handlingsplanen handlar om att genomföra en kartläggning av myndighetens organisatoriska och psykosociala arbetsmiljö samt utifrån kartläggningen formulera rekommendationer om åtgärder för myndighetens systematiska arbetsmiljöarbete. Särskilt ska frågor om arbetsbelastning, bemötande och delaktighet belysas. Myndigheten har i detta sammanhang kopplat in företagshälsovården att utföra uppdraget. Myndighetschefen har informerat mig om att ett annat bolag än det tilltänkta har tilldelats uppdraget att uträtta kartläggningsuppdraget.

Jag vill också förtydliga att den svenska förvaltningsmodellen innefattar en delegering av de arbetsgivarpolitiska frågorna till myndigheten. Den arbetsgivarpolitiska delegeringen innebär att myndighetschefen fullt ut ansvarar för arbetsgivarpolitiken på myndigheten. Myndighetschefen ansvarar inför regeringen för verksamheten och ska se till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt.

Regeringen har att bedöma att verksamheten på myndigheten fungerar på ett betryggande sätt. Detta sker bland annat genom de årliga myndighetsdialogerna. Vi har också en löpande och väldigt nära dialog

mellan Arbetsmarknadsdepartementet och myndigheten. Som jag sa tidigare fortsätter jag att följa frågan noga, och jag kommer också att följa upp resultatet.

Anf. 8 SAILA QUICKLUND (M):

Fru talman! Sveriges Företagshälsor företräder 130 företag och arbetar just med företagshälsövård runt om i landet. I juni skickade vd:n Peter Munck af Rosenschöld ett mejl till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson där han uttryckte sin stora oro för situationen på Mynak. Han säger till DN: "Myndigheten ska spela en vital roll i arbetsmiljö-Sverige, men med tanke på rådande situation där man knappt har någon personal kvar så klarar de inte av att fullföra sitt uppdrag. Dessutom är vi oroliga för arbetsmiljöområdet som sådant, när en myndighet som ska hålla koll på sådant har så pass allvarliga arbetsmiljöproblem."

Han är också kritisk mot regeringen. Han uttrycker att man från regeringens sida inte har hanterat problemet med tillräcklig kraft. Man har inte agerat tillräckligt fort, och man har inte gjort tillräckligt.

Om man hade gjort det redan vid den första förvarningen skulle inte så här många personer ha behövt sluta på myndigheten. Situationen hade varit betydligt bättre. Han uttrycker också att regeringen måste ta sig en rejäl funderare på hur man upprättar förtroendet för myndigheten och hur man ser till att den blir en attraktiv arbetsplats.

Fru talman! Vi pratar om en myndighet som ska handleda andra på det här området, vilket är anmärkningsvärt. Previa, Sveriges Företagshälsor och personal på Mynak har alltså inte längre förtroende för myndigheten och dess ledare. Det är klart allvarligt.

Min fråga till ministern, som jag fortfarande inte har fått svar på, blir: Hur länge ska regeringen vänta med att följa upp en myndighet där personalen far så illa och där personalen slutar? Detta är en organisation som många saknar förtroende för.

Anf. 9 Arbetsmarknadsminister EVA
NORDMARK (S):

Fru talman! Arbetsmiljöfrågorna är väldigt viktiga för regeringen. Därför är också myndigheten och dess verksamhet viktiga.

Regeringen har höga förväntningar på att myndigheten kan fullgöra sitt uppdrag och bedriva en bra verksamhet. Eftersom arbetsmiljöområdet också berör många olika aktörer, och även politik och olika ämnesområden, är det såklart nödvändigt att myndigheten har goda relationer både till andra myndigheter, till arbetsmarknadens parter och till forskningen.

Jag har tydliggjort för myndighetschefen att jag förväntar mig att i närtid se resultat av de åtgärder som myndighetschefen har planerat och avser att vidta. Jag följer noga frågan och kommer att följa upp resultatet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2019/20:23 om den ökande arbetslösheten

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister EVA
NORDMARK (S):

Fru talman! Lars Beckman har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att vända trenden med den ökande arbetslösheten i allmänhet, vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att minska glappet mellan utrikes födda och inrikes födda arbetslöshet samt vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att få fler utrikes födda att kunna starta företag och den vägen ordna sin egen försörjning.

En väl utformad arbetsmarknadspolitik bidrar till att fler kan komma i arbete. Arbete är den viktigaste förutsättningen för en egen försörjning och etablering i samhället. En aktiv arbetsmarknadspolitik är också viktig för att hålla sysselsättningen uppe vid en ekonomisk avmattning. Resurser bör fortsatt prioriteras till dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden, till exempel långtidsarbetslösa och nyanlända. Det är angeläget att arbetsmarknadsetableringen går snabbare för nyanlända, och då i synnerhet för nyanlända kvinnor. Det är också angeläget att insatserna fördelas utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

I budgetpropositionen för 2020 föreslår regeringen satsningar för totalt 1,3 miljarder för att fler ska rustas för arbete, för bättre integration, för en fortsättning av utbyggnaden av Kunskapslyftet och en för aktiv näringspolitik. Därutöver föreslår regeringen ett ingångsavgift, som syftar till att göra det mer attraktivt att anställa personer som ännu inte etablerat sig på arbetsmarknaden och personer som länge stått utanför arbetsmarknaden.

Regeringen föreslår resurser för att öka antalet deltagare i upphandlade matchningstjänster som svarar mot inriktningen på reformeringen av Arbetsförmedlingen. Fler långtidsarbetslösa och nyanlända som befinner sig långt från arbetsmarknaden ska kunna få en extratjänst eller ett introduktionsjobb. Regeringen föreslår att resurser tillförs för att dämpa minskningen av extratjänster och introduktionsjobb. Det tillförs även resurser för att fler arbetslösa ska kunna få en arbetsmarknadsutbildning och på så sätt kunna möta den kompetens som efterfrågas och motverka bristen på arbetskraft.

Regeringen föreslår att medel tillförs för etableringsjobb i enlighet med parternas förslag. Genom etableringsjobben kommer staten att stimulera att anställningar för nyanlända och långtidsarbetslösa kommer till stånd så att fler får chansen till ett jobb.

Vidare kommer ett intensivår att införas inom ramen för etableringsprogrammet. Intensivåret bör bestå av en kedja av språkintensiva och yrkesnära insatser som ges parallellt eller efter varandra under en relativt kort sammanhängande period. Syftet är att deltagarna efter intensivåret ska vara matchningsbara mot arbetsmarknaden och komma i arbete inom ett år efter påbörjat intensivår. Ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra intensivåret.

Att skapa förutsättningar för utrikes födda att starta företag är en viktig fråga för regeringen. Almi har ett särskilt uppdrag att nå kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Under 2018 lyckades Almi nå sitt mål vad gäller företagare med utländsk bakgrund. Tillväxtverket arbetar på flera sätt med att säkerställa ett företagsfrämjande på likvärdiga villkor. Sedan 2016 har Tillväxtverket haft regeringens uppdrag att främja företagande bland nyanlända och utrikes födda kvinnor och män. För innevarande år tillfördes myndigheten 10 miljoner kronor för att stärka främjandet av utrikes födda kvinnors företagande.

Anf. 11 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det är klart att det ibland är roligt när hela världens arbetsmarknadspolitik kretsar kring min valkrets – Gävle och Gävleborg. Statsministern var nyligen i Gävle, och jag tror att arbetsmarknadsministern också var där. Det ledde till ett stort reportage i den europeiska tidskriften Politico, där man konstaterade att Stefan Löfven har misslyckats med sitt viktigaste vallöfte: att Sverige nästa år, 2020, ska ha Europas lägsta arbetslöshet. Nu har visserligen arbetsmarknadsministern ett kvartal på sig, men det finns väl få saker som pekar på att det ska lyckas.

I veckan var det också ett stort inslag i Finlands public service, Yle, där man i ett stort reportage från Gävle beskrev extratjänsterna och hur de hade fungerat där. Vi kan konstatera att experterna har dömt ut det som meningslöst, dyrt och ineffektivt.

Statsrådet Anders Ygeman har också varit i Gävle och hållit en pressträff. Det var en stor presskonferens där han berättade att det skulle bli ytterligare 761 platser på Högskolan i Gävle. Det är ju bra – kanske någon trodde. SVT gick ut med det, P4 gick ut med det, Gefle Dagblad gick ut med det och Arbetarbladet gick ut med det. Det var bara det att siffran var helt fel. Högskolan i Gävle säger att det motsvarar 20 platser – och detta i ett län som har väldigt hög arbetslöshet.

Precis som vi hörde i interpellationsdebatten nyss här har också den egna nya myndigheten som är skapad i Gävle stora problem med arbetsmiljön.

Fru talman! Om regeringen hade lyckats med sitt arbetslöshetsmål skulle ytterligare ungefär 330 000 personer varit i jobb. Det hade varit 330 000 till som hade betalat skatt och 330 000 till som inte hade gått på försörjningsstöd eller andra bidrag.

Nu kommer det tyvärr många tecken på att regeringen inte kommer att nå sitt mål om att nå EU:s lägsta arbetslöshet. Tvärtom kommer signalerna att arbetslösheten ökar. Då önskar man naturligtvis att regeringen hade en politik för fler jobb.

Vad kan regeringen påverka? Det är svårt att påverka konjunkturen i världen, men man kan till exempel påverka kostnader. Skillnaden mellan regeringens och Moderaternas budget när det gäller en sådan enkel sak som lastbilsskatten på 80 000 kronor per år påverkar naturligtvis konkurrenskraften kraftigt.

Jag vet att Eva Nordmark brukar berätta att hon är från Norrbotten. Det är jag också. Då vet man hur viktigt det är med transporter. Man vet hur viktigt det är att företagen kan sälja sina produkter och bibehålla konkurrenskraften och att de får kompensation för de långa avstånd som finns.

Det gör skillnad med 80 000 kronor per år per lastbil i lastbilsskatt. Det gör skillnad med en flygskatt. Det gör skillnad för företagen, som behöver komma ut på sin internationella marknad och sälja sina produkter.

Jag har inte sett någonting i statsrådets svar som beskriver hur man ska värna konkurrenskraften och hur man på riktigt ska motarbeta den ökande arbetslösheten. Jag tror inte ens att statsrådet själv tror att det gör någon skillnad att skjuta till någon miljard till Arbetsförmedlingen.

I statsrådets uppföljande svar skulle jag gärna vilja få beskrivet vad regeringen gör nu. Anser statsrådet att Sverige kan nå målet om EU:s lägsta arbetslöshet, som infaller om ett kvartal? Hur värnar man konkurrenskraften? Och hur ser man till så att företagen nu inte behöver rationalisera i onödan utan kan behålla sina värdefulla medarbetare när vi nu går mot en lågkonjunktur?

Anf. 12 JÖRGEN BERGLUND (M):

Fru talman! I lördags var det väldigt många människor samlade och mycket känslor på torget i Ånge. Ånge ligger i mitt hemlän Västernorrland. Närmare 500 personer kom till en manifestation till stöd för dem som drabbas när sågverket i byn Östavall i Ånge kommun nu kommer att stängas.

Nedläggningen innebär att fler än 100 arbetstillfällen försvinner från Östavall. Det är en by med färre än 200 invånare. Ånge kommun har 9 000 invånare; 500 slöt upp i demonstrationen. Vi kan räkna om detta till siffror som skulle gälla för Stockholm. Stockholm är 900 gånger så stort som Ånge. Det hade motsvarat 50 000 demonstranter – 50 000 demonstranter, fru talman! Jag är helt övertygad om att regeringen då hade stått och lovat en hel del från statens sida för att hjälpa till i omställningen.

Nu är det tyst. Det är knäpptyst.

Nu behöver regeringen och statsrådet agera för Östavall och hjälpa till med den svåra omställning som Ånge och Östavall nu behöver göra. Jag utgår från att regeringen kommer att komma till undsättning, precis som ni skulle ha gjort om det hade stått 50 000 demonstranter här utanför och protesterat mot att 10 000 jobb hade försvunnit i huvudstaden.

Fru talman! Arbetslösheten i Sverige stiger månad för månad. Hårdast slår det mot landsbygden. Orter som Östavall får betala ett oerhört högt pris för regeringens oförmåga att bygga svensk konkurrenskraft, oförmåga att förbättra vårt företagsklimat och oförmåga att se till att även svensk landsbygd utvecklas.

Vi hörde nyss i debatten av Lars Beckman om regeringens lastbilsskatt på 80 000 kronor per lastbil och

år. Det går många lastbilar till ett sågverk som Östavall, och det blir dyrt.

Fru talman! Nu stiger arbetslösheten i Sverige, och särskilt drabbas orter som Östavall. Jag vill därför fråga statsrådet: Bryr sig regeringen om orter som Östavall? Vad tänker regeringen göra för Östavall och Ånge kommun? Kommer ni att ingripa och hjälpa till i omställningen, som ni hade gjort om detta hade skett här i Stockholm?

Anf. 13 SAILA QUICKLUND (M):

Fru talman! Högkonjunkturen i Sverige är över, och svensk ekonomi är inne i en tydlig avmattningsfas. Det spår Konjunkturinstitutet, KI, i sin senaste prognos. Sysselsättningen bedöms minska med hela 0,8 procent det tredje kvartalet i år, och arbetslösheten förväntas stiga till 7,1 procent 2020. Detta måste anses som ett stort misslyckande för regeringen, som gick ut och sa att man 2020 skulle ha Europas lägsta arbetslöshet.

Även Handelsbanken gör bedömningen att Sverige går mot en lågkonjunktur med stigande arbetslöshet. Tillväxten faller till 1,1 procent i år. Arbetslösheten ökar för första gången sedan hösten 2017, enligt nya siffror från Arbetsförmedlingen. I juli var hela – notera – 344 000 personer inskrivna som arbetslösa, en ökning med hela 5 000 personer på ett år. Risken för ökad långtidsarbetslöshet är stor, särskilt, såklart, för dem med kort utbildning.

Arbetslösheten har sänkts i hela EU sedan 2014. Sveriges minskning har dock varit lägst i hela EU. SCB visar att arbetslösheten dessutom nu ökar i Sverige, som jag sa tidigare. Samtidigt är arbetsmarknaderna i de flesta andra länder fortfarande starka. Arbetslösheten i USA är nere under 4 procent, den lägsta nivån på 50 år. Tyskland har en arbetslöshet på 3 procent, lägst sedan 1980. Danmark, vår granne, ligger på en arbetslöshet under 4 procent.

Eftersom den nuvarande regeringen inte har klarat av att genomföra några reformer som kan antas höja sysselsättningen och tillväxten är behovet av nya reformer stort för att Sverige ska fortsätta utvecklas väl. Bristen på tydlig arbetslinje sedan 2014 kan illustreras av att Sverige sedan Stefan Löfven blev statsminister har utvecklats sämre i fråga om arbetslöshet än alla övriga 27 EU-länder – allvarligt!

Kostnaderna för arbetsmarknadspolitiska insatser som extratjänster, arbetsmarknadsutbildning och förberedande utbildning har ökat under lång tid. Samtidigt har resultaten uteblivit. Effektiviteten i dessa insatser måste självklart öka.

Från Moderaterna har vi länge tjatat om att regeringen måste använda pengarna under högkonjunktur för att rusta Sverige inför lågkonjunktur.

Arbetslösheten är för hög för att det ska vara en högkonjunktur. Det är anmärkningsvärt. Skulle ökningen av arbetslösheten likna den vi har sett i tidigare nedgångar kan arbetslösheten nå mycket problematiska nivåer.

Regeringens arbetsmarknadspolitik har havererat, som jag nämnde tidigare. En fråga som då känns adekvat är: Vilka konkreta åtgärder avser arbetsmarknadsministern att vidta för att försöka förbättra situationen inom svensk arbetsmarknad?

Anf. 14 LARS JILMSTAD (M):

Fru talman! Inledningsvis vill jag säga att jag naturligtvis till fullo instämmer i Lars Beckmans och Saila Quicklunds beskrivning av hur de optimistiska förhoppningarna angående den svenska arbetslösheten har grusats. Jag tänkte dock ta upp en annan aspekt i mitt anförande, nämligen företagsklimatets betydelse för hur det går med tillväxt och jobb.

Fru talman! För knappt en vecka sedan hade vi datumet den 4 oktober. Aha, kanelbullens dag! kanske någon då utbrister. Aha, en dag då företagsamheten finns i fokus! kan den något äldre kanske i stället utbrista. Jag och bortemot hundra tusen andra i ungefär min ålder förknippar den 4 oktober med den stora protesten mot löntagarfonder. Företagens protester kom så småningom att förpassa den idén till historiens skräphög. Men de kom också att leda till att betingelserna för näringslivet över huvud taget kom att uppmärksammas.

Just hur betingelserna ser ut är avgörande för vår tillväxt och för hur många jobb som kommer till i våra företag. Eller formulerat på ett annat sätt: Hur står det egentligen till med det svenska företagsklimatet – och, vill jag säga, klimatet för företagare?

Organisationen Svenskt Näringsliv mäter årligen företagsklimatet i alla våra kommuner. När resultatet blir dåligt händer det ofta att kommunledningarna, precis som arbetsmarknadsministern nu gör, hänvisar till diverse olika myndighetsåtgärder eller anslag till myndigheter som ska ha som uppgift att medverka till att det blir fler jobb. Nu är det bara det att den typen av åtgärder sällan uppnår önskat resultat. Det går inte att dirigera fram jobb, och företagare låter sig inte luras att anställa bara för att någon tillfällig stödåtgärd sätts in.

Vad Svenskt Näringsliv mäter är företagens *upplevelser* av företagsklimatet. Tror man att regeringen, och för den delen den egna kommunen, genuint vill skapa långsiktigt stabila och förmånliga villkor för företagande vågar man också satsa framåt. Man vågar expandera, och man vågar också anställa.

Fru talman! Från riktigt lokal nivå, när det gäller en stadsdel här i Stockholm och även från andra håll, får jag ofta höra frustrerade företagares klagomål över företagsklimatet. Vad de säger kan handla om alltifrån skattefrågor till parkeringsmöjligheter eller gatuarbeten som gör det svårt för företagens kunder

Gemensamt för många företagare är att de upplever att regeringen inte bryr sig nämnvärt om företagen annat än som skatteobjekt. När därför det moderata företagarrådet i Stockholm för en knapp vecka sedan återigen gjorde en företagsamhetens dag av den 4 oktober räckte inte den väl tilltagna lokalen till. Intresset var enormt.

Fru talman! Det går förstås att exemplifiera med många nödvändiga åtgärder för att förbättra företagsklimatet, men en bra början är att regeringen lyssnar till företagen och inser att en trovärdighet kring regeringens jobbpolitik kräver just långsiktigt stabila och förmånliga villkor. Därför är min fråga till arbetsmarknadsministern vad hon avser att göra för att åstadkomma detta och för att få ett bra företags- och företagsklimat.

Anf. 15 Arbetsmarknadsminister EVA
NORDMARK (S):

Fru talman! Det var många frågor. Låt mig börja med att säga att mitt perspektiv som arbetsmarknadsminister och socialdemokrat är att arbete alltid är grunden såväl för vårt välbefinnande som för att skapa konkurrenskraft för vårt land. Sverige är ett av världens absolut bästa länder att både leva i och arbeta i. Men vi har en del utmaningar. Jag skulle vilja säga att det är löntagares och företagares hårda arbete som har bidragit till att vi har det välbefinnande som vi har i dag. Det ska vi vara stolta över, och vi ska värna både företagets och löntagarnas viktiga insatser.

För en socialdemokrat kommer jobben alltid först, och det är viktigt att understryka det. Vi behöver säkerställa en stark konkurrenskraft för vårt land, för det handlar om framtiden och om att kunna säkra att företagen har goda villkor och att människor som lever och arbetar i det här landet ska ha de bästa förutsättningarna att kunna känna trygghet i sitt arbetsliv och kunna utvecklas.

När vi nu pratar om konkurrenskraft skulle jag vilja säga att det jag ser är att den stora utmaningen för Sverige och hela arbetsmarknaden, vilket också många företag pekar på, är att bristen på personal med rätt kompetens är ett stort tillväxthinder. Företag uppger att det är just problemen med att rekrytera som gör att de inte kan leverera ordrar. Kommuner och regioner beskriver att det är just bristen på rätt kompetens i form av till exempel specialistsjuksköterskor, sjuksköterskor, vårdbiträden och andra viktiga yrkesgrupper som gör att vi kanske inte kan hålla den kvalitet som vi behöver.

Att säkerställa kompetensen och att se till att vi har en arbetsmarknadspolitik och en utbildningspolitik som innebär att arbetsgivare kan anställa den kompetens som de behöver och att människor därtill får möjlighet till ett arbete och egenförsörjning men också möjlighet att växa och utvecklas genom ett helt yrkesliv – det är frågor som jag brinner för.

Jag hoppas att vi i den här kammaren mellan alla partier kan säkerställa långsiktiga och stabila spelregler. Politiken har en viktig uppgift att se till att företag, parterna på svensk arbetsmarknad, myndigheter och olika aktörer vet vilka spelregler som gäller. För mig är det väldigt viktigt att bygga stabila spelregler över tid.

När det gäller exemplet med Ånge menar jag att med tanke på hur arbetslivet och arbetsmarknaden för-

ändras i vårt land och runt omkring i omvärlden behöver vi ha system som underlättar omställningen och skapar trygghet för människor i omställning och som också kan bli mer konkret regionalt och lokalt. Det måste funka på orten.

Jag tror att vi har stora möjligheter att vrida om politiken. Jag och statsministern var i Gävle i förra veckan. Vi besökte Gävle av det skälet att det är ett län med hög arbetslöshet. Vi behöver säkerställa att det finns verktyg för att kunna säkra att människor får ett jobb och att företagen får den kompetens som de behöver. Det är så vi skapar välbefinnande och välfärd i vårt land.

Anf. 16 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Fina ord kan vem som helst leverera. Det statsrådet säger är helt okontroversiellt. Vi är helt överens om att vi ska ha goda villkor för dem som är anställda i företag och på myndigheter. Det är helt okontroversiellt att vi ska ha goda villkor för näringslivet. Det är vi alltså helt överens om, så den debatten kan vi lägga åt sidan.

Vad det handlar om är naturligtvis vad regeringen nu gör när man har slösat bort en högkonjunktur. Precis som Saila Quicklund gick igenom här när det gäller statistiken är verkligheten regeringens värsta fiende. Verkligheten är att Sverige har försämrats, försämrats och försämrats vad gäller deltagande på arbetsmarknaden.

När det gäller statsministerns besök i Gävle tillsammans med statsrådet fick han frågan från SVT Gävleborg när arbetslösheten kommer att sjunka i Gävleborg. Precis som statsrådet säger är arbetslösheten väldigt hög där. Svaret var: Jag kan inte svara på när arbetslösheten i Gävleborg kommer till samma nivå som riket, men självklart ska Gävleborg ha en mycket lägre arbetslöshet.

Nu vet vi inte, fru talman, om det var som socialdemokrat eller som statsminister han uttalade sig, men jag förutsätter att statsministern alltid är i tjänst.

Transporter är väldigt viktigt i Gävleborg. Det är av avgörande betydelse för den tillverkningsindustri som finns till exempel i Ljusdal att man kan frakta in-satsprodukter upp till Ljusdal och att man kan frakta Toyotahytterna ned till Mjölby över natten.

Man måste nog vara socialdemokrat eller möjligtvis tillhöra ett samarbetsparti till Socialdemokraterna för att inte tycka att 80 000 kronor per år i en lastbils-skatt eller 60 miljarder i skattehöjningar inte påverkar konkurrenskraften.

Varken jag eller någon annan i den här kammaren kommer nog att hålla regeringen ansvarig för att världskonjunkturen viker, men det vi kommer att hålla statsrådet och regeringen ansvariga för är den politik som förs i Sverige. Det borde vara varje regerings ansvar att se till att värna konkurrenskraften, värna företagsklimatet och värna företagen i hela Sverige. Då duger det inte att införa flygskatt som gör att Norrbottens företagare får ökade utgifter. Det duger inte att ha en lastbilsskatt på 80 000 kronor mer per år jämfört med

Moderaternas budget. Det duger inte att vara svarslös på frågan: När ska arbetslösheten sjunka? Statsministern var i och för sig ärlig som sa att han inte kunde svara på det.

När man satte upp ett mål om att vi om några månader ska ha EU:s lägsta arbetslöshet hade det väl varit rimligt, fru talman, att man hade fört en politik som hade styrt mot det. Ett exempel är löftet om de 761 utbildningsplatserna på Högskolan i Gävle som visade sig vara en sifferbluff. Högskolans rektor gick ut i Gefle Dagblad – all heder åt henne för att hon visade det civilkuraget – och sa: Nja, det handlar om 20 platser – vi förstår inte hur regeringen har räknat.

Så verkar det vara med det mesta med den här regeringens politik. Det är siffertrixande och fina ord, men det duger inte. Det måste finnas en verklighet bakom orden. När man inför en lastbilsskatt på 80 000 kronor per år och höjer kostnaderna för företagen och lågkonjunkturen är i antågande kommer man att påskynda arbetslösheten. Den kommer inte att sjunka.

Anf. 17 JÖRGEN BERGLUND (M):

Fru talman! De uteblivna svaren från statsrådet till människorna i Östavall och andra orter i Sverige som nu drabbas av högre arbetslöshet är talande. Regeringen bryr sig inte om Sveriges landsbygd. Om jag är väldigt generös, fru talman, och tolkar vad statsrådet sa i sitt anförande menade hon att vi har utmaningar. Låt mig säga att för de människor som bor i Ånge och Östavall är det en kraftig underdrift.

Fru talman! Statsrådet sa också att det till stor del handlar om vad man gör på lokal nivå. Låt mig då upplysa statsrådet om att Ånge kommun genom allmän rösträtt redan styrs av statsrådets eget parti: Socialdemokraterna.

Jag vill ge statsrådet ytterligare en möjlighet att lämna besked. Tänker regeringen komma med ett åtgärds paket för Östavall och Ånge? Det är ett måste, enligt mig. Om inte, undrar jag varför. Jag är övertygad om att regeringen hade gjort det om det hade varit 50 000 stockholmare som hade stått här och demonstrerat för 10 000 jobb som försvann. Varför gör regeringen och statsrådet skillnad på människor på Sveriges landsbygd och människor i Sveriges huvudstad?

Min andra fråga blir: Vad har regeringen gjort för att industrin, inte minst på landsbygden, ska få ökad konkurrenskraft? Lastbilsskatten på 80 000 kronor per år stärker ju inte konkurrenskraften. Tvärtom! Den försämrar den.

Fru talman! Människorna i Ånge och Östavall förtjänar ett svar från statsrådet.

Anf. 18 SAILA QUICKLUND (M):

Fru talman! Arbetslösheten bland utrikes födda har nått rekordnivåer och motsvarar nu hälften av alla arbetslösa. Att fastna i bidragsberoende är förödande för både individ och samhälle. Därför tar Moderaterna ett stort tag om bidragen i budgetmotionen.

Vi föreslår skärpta krav för att erhålla försörjningsstöd, kvalificering in i bidragssystemet, krafttag mot

bidragsfusk och ett bidragstak som gör att det alltid lönar sig att ta ett jobb. Inte minst förstärker Moderaterna jobbskatteavdraget så att alla som tjänar över 13 000 kronor i månaden får en skattesänkning med ungefär 3 200 kronor per år. Sammantaget, med den skattelättnad som genomförts i budgeten för 2019, får en medelinkomsttagare en sänkt skatt på ungefär 500 kronor per månad. Tillsammans innebär de samlade reformerna inom området att fler människor kommer att gå från bidrag till jobb.

Min fråga till statsrådet gäller Arbetsförmedlingen. Moderaterna har drivit frågan om en reformering. Vi behöver en vassare och mindre myndighet som fokuserar på att rusta just långtidsarbetslösa så att de kan gå från bidrag till jobb. Då kan mindre aktörer sköta matchningen, som det är stora problem med i dag.

Arbetsförmedlingen har ett lågt förtroende generellt. När det gäller arbetslösheten har utvecklingen i Sverige varit den sämsta i Europa efter att Stefan Löfven tillträdde som statsminister, vilket jag nämnde tidigare.

Min fråga till arbetsmarknadsministern blir därför: Hur ska reformeringen av Arbetsförmedlingen vända den negativa spiralen?

Anf. 19 LARS JILMSTAD (M):

Fru talman! Vi ser förstås fram emot att arbetsmarknadsministerns tal om vikten av långsiktigt stabila och bra villkor för företagen också manifesteras i handlingar av olika slag, så att det inte bara stannar vid fagra och för all del välmenande ord.

Jag har erfarenhet av lokalt samarbete med företag. Min första åtgärd när jag blev ordförande i en stadsdelsnämnd här i Stockholm var att tillskapa ett näringslivsråd för stadsdelen som hade 60 000 invånare. När 3 000 jobb plötsligt försvinner i Farsta, vilket också hände när Telia lade ned sin verksamhet där, blir konsekvenserna inte desamma som i Ånge. Här kan man nämligen flytta till jobb på andra ställen i staden. Men det är likafullt viktigt att med kvarvarande företag och potentiella Farstaföretag klara ut vad som egentligen krävs för att man ska vilja vara i eller flytta till Farsta, etablera sig där och få företag att växa. Det är viktigt att ha den kontinuerliga dialogen med företag och företagare.

Vad kan vi göra för att man ska vilja växa här och nu och ha den framtidstro som krävs för att våga anställa? Vad kan vi göra för att man inte ska gå omkring med en känsla av att vad som helst kan drabba oss bara därför att det råkar gå bra för tillfället och att man då återigen ska bli intressant som kassako? Långsiktigt stabila villkor kräver också handling.

Anf. 20 Arbetsmarknadsminister EVA
NORDMARK (S):

Fru talman! Svensk arbetsmarknad kommer att förändras väldigt mycket de kommande åren. Det är jag övertygad om. Jag hoppas också på det. Artificiell intelligens, teknikskiften, automatisering, robotisering

och en helt nödvändig grön omställning kommer nämligen att påverka hur både näringslivet och arbetsmarknaden kommer att se ut. I det läget behöver vi se till att ha stabila, robusta system som klarar omställningen. Det ska säkerställa att näringslivet och arbetsmarknaden kan förändras på ett smidigt sätt så att både företagen och löntagarna blir framgångsrika i den omställningen.

Jag är ganska ny som statsråd och har lång erfarenhet av att i min fackliga roll arbeta tillsammans med näringslivet i de här frågorna. Jag ser vikten av att vi tillsammans med många olika aktörer kan kroka arm för att klara omställningen på ett smidigt sätt. Det finns ett antal verktyg som är väldigt viktiga för att Sverige ska vara framgångsrikt och konkurrenskraftigt i den delen. Jag tror att det handlar både om att gynna innovationsförmåga och om att satsa på utbildningspolitiken så att den blir mer flexibel och mer anpassad utifrån arbetsmarknadens och näringslivets behov.

Arbetsmarknadspolitiken är viktig. Jag är stolt över att vi nu kunnat berätta om satsningarna på 1,3 miljarder just inom arbetsmarknadspolitiken. Det finns ett antal åtgärder där som spelar stor roll, till exempel arbetsmarknadsutbildningarna. Såväl företag som arbetsgivare och fackliga organisationer har pekat på hur viktigt det är att samarbeta om de frågorna. Också extratjänsterna nämndes. De har kanske inte den högsta effektiviteten. Men de spelar väldigt stor roll för enskilda individer, som på det sättet får möjlighet att ändå vara ute i arbetslivet och får bättre möjligheter att försörja sig.

Jag tror alltså att det handlar om en palett av åtgärder, alltifrån innovationsförmåga till att se till att vi har en anpassad utbildningspolitik och en effektiv arbetsmarknadspolitik som är träffsäker i de insatser vi gör. Men det handlar också om sådana saker som en arbetslöshetsförsäkring som gör att människor inte blir fattiga ifall man förlorar jobbet. Det handlar om att säkerställa att människor i vuxen ålder kan validera sina tidigare kunskaper och erfarenheter och att man får studie- och yrkesvägledning.

Det kommer inte att se ut som det gjorde tidigare. Då kunde vi utbilda oss i unga år för att sedan ha samma arbete ända fram till pensionering. Vi kommer att behöva kunna ställa om flera gånger genom arbetslivet. Det är viktigt för svensk konkurrenskraft. När det blir ökad konkurrens från omvärlden och när vi kan ta del av nya teknikskiften behöver vi kunna säkerställa både att det finns kapacitet bland företagen att omhänderta detta och att löntagarna har de förutsättningar och den kunskap och kompetens som krävs för att implementera ny kunskap. På så sätt ser vi till att våra arbetsgivare, både företag och offentlig sektor, kan växa och utvecklas.

Anf. 21 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Jag hade under en förmiddag ett rundabordssamtal tillsammans med några av Gävleborgs mest framgångsrika utrikes födda företagare. De verkar i olika

branscher. Jag fick med mig deras förslag och tankar: Attityd till företagsamhet och arbete måste förbättras. Det måste alltid löna sig att arbeta i stället för att passivt leva på bidrag. Det finns lediga arbeten inom många olika branscher, men den sammantagna effekten av olika bidrag gör att det kan vara mer lönsamt att leva på bidrag i stället för att arbeta. Ett stort serviceföretag i Gävle sa att konsekvensen blir att många inte söker de jobb som finns.

Det är viktigt att lära sig svenska och att integrera sig i det svenska samhället. Att förstå värderingar liksom inställningen till samhället är också mycket viktigt.

Jag fick med mig ett exempel från en advokat från Ukraina, som gick i en sfi-klass där skillnaden var stor. Några hade inga som helst läs- och skrivsvårigheter. Det säger sig självt att nivån på utbildningen då kan skilja sig åt.

Vidare lyfter alla företagare fram skatter som en viktig del i detta. Man tycker dessutom att vi politiker borde besöka England för att bland annat ta reda på hur det kommer sig att så många personer från Somalia driver företag där, medan man inte gör det i Sverige.

Jag tror att det är nyttigt att lyssna på dem som har gjort detta. Jag tror också att det är nyttigt för oss politiker att dra slutsatser av det vi får höra och det som företagarna säger. Jag noterar att det i statsrådets skriftliga svar fanns väldigt lite av det som de utrikes födda företagarna tycker är viktigast.

Regeringen rår som sagt var inte på vare sig låg- eller högkonjunkturer, men den inhemska politiken och att värna konkurrenskraften är regeringen direkt ansvarig för.

Anf. 22 Arbetsmarknadsminister EVA
NORDMARK (S):

Fru talman! Om det är något som måste vara i fokus för svensk arbetsmarknadspolitik är det just att bidra till konkurrenskraft och välstånd. Det är min absoluta kompass. Vi måste se till att ha en träffsäker arbetsmarknadspolitik, som gör att företag kan anställa den kompetens som de behöver och att människor får möjlighet att kliva in på arbetsmarknaden eller, om man redan är inne, utvecklas inom ett helt yrkesliv. Detta måste vara fokus eftersom det är detta som bygger Sverige starkt.

Vi talade tidigare om Gävle. Jag kan berätta att det finns en hel del spännande projekt där. Jag har haft möjlighet att besöka några av de utbildningar som är riktade till just nyanlända. Ett av dessa projekt vände sig till akademiker som läste svenska språket. Jag fick sitta ned och prata med dem om de möjligheter de såg framför sig att använda den kunskap och kompetens de har med sig från sina hemländer. Att lära sig svenska språket och få del av vissa insatser gör att man kan bidra på den svenska arbetsmarknaden. Jag tror att vi måste lära oss mycket av sådana projekt.

Jag är därför glad över att vi nu inför intensivår och satsar på de etableringsjobb som är parternas förslag. En hel del satsningar är på gång och kommer nästa år,

och vi har avsatt medel för detta i budgeten. Jag är glad över det stora engagemang som finns för arbetsmarknadspolitiken och vill avsluta med att säga att jobben alltid går först. Alla som kan arbeta ska arbeta.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.03 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 9 Frågestund

Anf. 23 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av statsrådet Mikael Damberg, näringsminister Ibrahim Baylan, statsrådet Jennie Nilsson och statsrådet Anna Hallberg, som deltar i frågestunden för första gången, så varmt välkommen!

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Statsrådet Mikael Damberg besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Nivån på asylmottagandet

Anf. 24 MARIA MALMER
STENERGARD (M):

Fru talman! I går besökte statsminister Stefan Löfven Skåne. Han sa då att Sverige måste minska asylmottagandet.

Vi moderater delar denna uppfattning men skiljer oss från honom på två viktiga punkter. För det första vill vi att invandringen ska minska betydligt mer, och för det andra röstar vi i kammaren så som vi säger att vi ska rösta.

Gång på gång har Stefan Löfven sagt att volymerna måste minska, men gång på gång har Socialdemokraterna i kammaren röstat ja till ökad invandring, till exempel genom gymnasielagen och genom utökad anhöriginvandring.

Min fråga till Mikael Damberg är: Ska väljarna lyssna på vad Stefan Löfven säger eller på hur Socialdemokraterna röstar i kammaren?

Anf. 25 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Sverige värnar asylrätten och ska ha en human, rättssäker och långsiktigt hållbar migrationspolitik. Politiken bör vara brett förankrad, och det är

också därför regeringen har tagit initiativ till en parlamentarisk kommitté med riksdagens samtliga partier. Kommittén har fått regeringens uppdrag att lämna förslag på en långsiktigt hållbar migrationspolitik som ska träda i kraft när den förlängning vi har beslutat om löper ut.

Antalet människor som söker asyl i Sverige har minskat kraftigt de senaste åren jämfört med då vi nådde rekordnivåer. Det var en situation som Sverige inte ska tillbaka till. Just nu har vi de lägsta nivåerna på 13 år.

Men det är viktigt att politiken blir långsiktig, och därför har vi bjudit in samtliga riksdagspartier till ett parlamentariskt arbete för att förankra just en sådan politik.

Anf. 26 MARIA MALMER
STENERGARD (M):

Fru talman! I går besökte statsministern Malmö, en statsminister för ett land som befinner sig mitt i en integrationskris.

Att vi minskar asylinvandringen är helt avgörande. Men frågan är vad statsministern och Socialdemokraterna egentligen vill. Är det dubbelspel och skrammel utåt när ni säger att ni vill minska invandringen men egentligen låter Miljöpartiet bestämma i regeringen?

Anf. 27 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Regeringen har visat att den var beredd att fatta de beslut som behövdes för att få ordning på en situation som var helt orimlig 2015 och 2016. Därefter såg vi en minskning och har därför de lägsta asylmottagningssiffrorna i Sverige på 13 år.

Vi behöver dock långsiktighet, och framför allt behövs det ett gemensamt europeiskt ansvarstagande. En viktig punkt för Sverige i det europeiska arbetet är att vi får mer av en gemensam asylpolitik i EU där alla länder är med och tar ansvar. Det var orimligt när bara ett fåtal länder bar det europeiska ansvaret. Den situationen ska vi inte tillbaka till.

Sveriges agerande med anledning av Turkiets anfall mot kurderna

Anf. 28 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Vi var många som glädde oss åt att Islamiska staten efter många år krossades i Syrien, och vi kände hopp om en bättre framtid för alla dem som förslavats och förtryckts av denna terrorsekt. Ett flertal länder har varit involverade i motståndet mot IS, men den kanske enskilt viktigaste kraften var de trupper från SDF som stred på marken mot terrorsekten. De handlar om vanliga människor som riskerade precis allt i denna kamp och som vi har en skyldighet att rikta vår tacksamhet till.

Fru talman! I detta läge är det fullkomligt obegripligt hur omvärlden, inkluderat Sverige, bara kan se på när Turkiet anfaller de främsta hjältarna i kriget mot vår tids absolut värsta terrororganisation. Det är ett enormt och oförlömligt svek.

Det är givetvis bra att regeringen till slut, efter många dagar, kallat upp Turkiets ambassadör till UD och sedan fördömt Turkiets agerande. Men, fru talman, detta räcker inte.

Har regeringen några andra planer för att stoppa Turkiets pågående brott mot folkrätten?

Anf. 29 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Svenska regeringen fördömer Turkiets agerande. Det är ansvarslost och ett brott mot folkrätten, och det riskerar att få allvarliga humanitära konsekvenser och kan dessutom leda till en återkomst av IS/Daish.

Det viktigaste nu är att samla den europeiska familjen i ett gemensamt kraftfullt agerande och att se till att FN:s säkerhetsråd tar det ansvar det har för att säkra internationell fred och säkerhet. Vi menar att FN måste ta sitt ansvar och förhindra ytterligare upptrappning.

Vi har givetvis nära kontakt med de kurdiska grupperingarna och med länder i regionen. Vi kommer att fortsätta att följa frågan noga, för detta är verkligen inte vad denna del av världen behöver. Efter mer än åtta år av krig var situationen äntligen lite lugnare, och FN:s sändebud sa att fanns det politiska vägar framåt. Då inträffar detta, och det är självfallet väldigt allvarligt.

Sverige kommer att fortsätta att agera med kraft, och vi kommer att fortsätta att fördöma detta brott mot folkrätten.

Anf. 30 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Det är givetvis bra att regeringen fördömer detta, och jag är övertygad om att jag och Sverigedemokraterna delar regeringens syn på det som sker just nu.

Det jag dock försökte få fram var att ett fördömande inte räcker. Det hjälper inte mot en ledare som Erdoğan och hans styre. Det behövs kraftfullare åtgärder.

Är regeringen beredd att införa sanktioner och vapenembargo mot Turkiet eller på något sätt skicka humanitärt stöd till dem som bor i Rojava?

Anf. 31 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Sverige kommer att fortsätta att agera i denna fråga. Vi kommer att fortsätta att söka internationellt samarbete så att inte bara ett enskilt land agerar, och Europeiska unionen är en mycket kraftfullare röst än enskilda länder. Vi förväntar oss också att FN:s säkerhetsråd, som har ansvar för att garantera internationell fred och säkerhet, agerar i detta allvarliga läge.

Jag är helt säker på att Europa kommer att kunna agera med kraft de kommande veckorna och månaderna. Det viktigaste just nu är dock att se till att situationen inte trappas upp utan kyls ned.

Licensjakt på säl

Anf. 32 KRISTINA YNGWE (C):

Fru talman! Min fråga går till landsbygdsministern.

I våras riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att införa licensjakt på säl. Jag tror att många med mig blev positivt överraskade när regeringen under sommaren gick ut med att man kommer att uppdra åt Naturvårdsverket att gå vidare med licensjakt på gråsäl.

Men faktum är att det inte bara är gråsäl som är ett problem, utan även knubbsäl på framför allt västkusten och vikare i Bottenviken skapar stora problem för fiskebestånden och, inte minst, för de för Sverige så viktiga kustnära fiskarna – yrkesfiskarna.

Därför undrar jag när vi kan förvänta oss att ett beslut om licensjakt kommer, men framför allt undrar jag om regeringen har för avsikt att inkludera även knubbsäl och vikare i licensjakten.

Anf. 33 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Tack så mycket för frågan, Kristina Yngwe!

Som redovisat antog vi beslut under våren, och dessa föranleddes mycket av den Icesrapport som kom och som beskrev situationen för östersjötorsken. Den innebar att Sverige valde att reagera med ett antal olika åtgärder kopplat både till fisket och till att vi gick vidare med att ge direktiv om att titta på att möjliggöra licensjakt på gråsäl, som är det problem som har identifierats kopplat till östersjötorsk. Vi gav också ett uppdrag att titta på andra åtgärder för att återställa havsmiljöerna i Östersjön, som är ett stort problem. Det var den ena delen.

Sedan utgör säl ett problem också på flera andra områden. Här finns ett pågående arbete med att titta både på verktyg och på hur vi ska jobba med skydds-jakt på dessa områden.

Anf. 34 KRISTINA YNGWE (C):

Fru talman! Tack, ministern!

Jag tycker att det är bra att regeringen vill basera sig på forskningen när det gäller gråsäl och att regeringen ser att den är ett stort problem. Vi ser dock att även knubbsälen utgör ett stort problem för torskbeståndet på västsidan och att till exempel siklöjan är väldigt utsatt när det gäller vikare, så det skulle vara sorgligt ifall regeringen väljer att inte lyssna på forskningen i dessa fall.

Vi behöver en gemensam förvaltning med Finland, som faktiskt har licensjakt. Vad tänker regeringen göra?

Anf. 35 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Tack, Kristina! Det märks att vi har extremt kort tid för att prata om dessa frågor, då vi pratar fort bägge två.

Vi följer givetvis frågorna och tittar på de rekommendationer som finns. När det gäller knubbsäl går det att titta på den också utifrån ett bevarandestatusperspektiv. När det gäller vikare ser situationen anorlunda ut, men vi följer givetvis frågan.

Stopp för svensk vapenexport till Turkiet

Anf. 36 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Turkiets bomber och militär väller just nu in i de kurdiskdominerade områdena i norra Syrien, och Turkiets president Erdoğan begår ett folkrättsbrott och brott mot mänskligheten. Sveriges regering har efter kritik nu uttryckt ett fördömande av Turkiets agerande.

Sveriges vapenexport till Turkiet har under de senaste fyra åren mångdubblats, och flera svenska företag samarbetar med den turkiska militärindustrin. I detta läge borde Sverige, precis som Finland, ta på sig ledartröjan och stoppa all vapenexport till Turkiet samt kräva att EU inför ett vapenembargo. Regeringen kan stoppa det mänskliga lidandet också genom att ge humanitärt stöd till norra Syrien och verka för att en flygförbudszon införs. Dessutom borde allt EU-stöd till Turkiet frysas. EU har satt sig i Turkiets knä genom att underteckna det flyktingavtal som innebär att fyra miljoner flyktingar har blivit en bricka i Erdoğans cyniska spel.

Fru talman! Jag undrar därför om den svenska regeringen kommer att gå från ord till handling för att stoppa Turkiets övergrepp. Kommer regeringen att införa ett stopp för vapenexport och driva på för en flygförbudszon samt bidra med humanitärt stöd?

Anf. 37 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det är ett allvarligt läge i regionen. Turkiet bryter mot folkrätten, och detta har regeringen fördömt. Där tycker jag att det känns tryggt att veta att en stor del av Sveriges parlament står enat i denna uppfattning och att Sverige kan vara en stark röst för internationell fred och rättvisa i detta allvarliga läge. Jag tror att vi är överens om att det finns stora poänger med att samordna EU-rösten, vilket blir mycket mer kraftfullt, och om att FN måste ta sitt ansvar i sådana här allvarliga lägen. Där tror jag att vi är överens.

När det gäller frågan om vapenexport och Finland vill jag säga att det är en lite haltande jämförelse eftersom det finska systemet är väldigt annorlunda än det svenska. I Finland är det ministrar som fattar beslut om tillåtelse av vapenexport, medan vi i Sverige har valt en annan ordning, som riksdagen har beslutat om. Under 2018 förekom ingen export av krigsmateriel för strid till Turkiet, och i år har det inte utfärdats några utförelsetillstånd.

Anf. 38 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Problemet är att ministerns talepunkt är fel. Förra året exporterade Sverige vapen till Turkiet till ett värde av 298,9 miljoner. Det handlade om sprängmedel, elektronik, pansarplåt och kamouflage. Detta är såklart inte saker som man dödar människor med, men det är saker som underlättar den turkiska invasionen.

Jag tycker att den svenska regeringen nu har en unik chans att visa tydlighet genom att stoppa vapenexporten och ta på sig ledartröjan i EU för ett införande

av ett vapenembargo från Europa. Detta kommer du att ha stöd i från hela Sveriges riksdag, Mikael Damberg.

Anf. 39 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag uppfattar att riksdagen ganska nyligen har fastställt ett nytt och mer strikt regelverk för svensk vapenexport. Det är detta som riksdagen har tagit ställning till, och det är detta som regeringen agerar utifrån. Man måste se frågan i ett lite större sammanhang än att tala om att frysa allt samarbete med Turkiet i detta läge.

När det gäller de 4 miljoner flyktingar som finns i Turkiet i dag och som EU betalar för tror jag inte att det klokaste vore att i dag säga att EU inte ska fullfölja sina avtal, då alla dessa 4 miljoner människor sedan skulle vara på flykt till Europa.

Företagsklimatet och stöd till brottsutsatta företag

Anf. 40 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru talman! Butiker i Sverige är hårt ansatta. Det sker stora samhällsförändringar som påverkar butikernas möjlighet att verka. De hotas också av återkommande brottslighet. Dessa brott är ett stort problem, inte minst ur ett näringslivsperspektiv. Varken företagare eller anställda ska behöva stå ut med ständiga stölder och hot. Detta, fru talman, är en fråga om företagsklimatet därför att när handlare funderar på om de orkar driva sin butik vidare hotas jobb, dessutom i en bransch där många har sitt första arbete. Detta måste vara en stor fråga för hela regeringen, men särskilt för en näringsminister som säger sig vilja ha ett bättre företagsklimat.

Hur driver näringsministern på för att stoppa butiksstölderna, för att ge handlare möjlighet att porta dem som stjälar och hotar och för att förbättra företagsklimatet?

Anf. 41 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, Hampus Hagman, för en angelägen fråga!

Vi värnar ett bra företagsklimat i Sverige, och detta gör vi därför att det är klart att ett starkt näringsliv är en omistlig del i ett samhälle som har höga ambitioner för sin välfärd och utveckling. Vi kan konstatera att när Sverige jämförs med andra länder, vilket skedde senast i dag, hävdar vi oss väl. Men detta räcker inte, utan vi måste fortsätta att utveckla. Då är trygghet och ordning och reda en central fråga för regeringen.

Vad har vi då gjort? Jo, under de fem år som vi har suttit har vi steg för steg stärkt resurserna till polis och ordningsmakt och infört fler möjligheter att lagföra människor, sätta upp kameror, ha väktare med mera för att skapa trygghet. I grund och botten finns det ingen genväg.

Därutöver har vi en tät dialog med näringslivet om vad vi skulle kunna göra ytterligare utöver förstärkningen av rättsväsendet och om de förutsättningar som näringslivet behöver.

Anf. 42 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru talman! De förstärkningar till polisen som sker är positiva, och detta är vi många här som är eniga om. Men regeringen måste göra betydligt mer och arbeta mycket fortare. Till exempel måste handlare ges möjlighet att porta dem som stjälar och hotar. En Icahandlare i Sättra berättade i våras att han anmälde 50 brott under ett år bara i en enda butik. Jag är glad att någon över huvud taget vill driva butik under dessa förutsättningar.

Regeringen måste göra mer och införa den nya lagstiftningen.

Anf. 43 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Ja, regeringen måste göra mer – där är vi helt överens. Jag tror att det aldrig finns ett sådant läge där vi kan säga att vi är klara, för det är både en brottslighet som förändras och nya utmaningar och problem som dyker upp.

Jag tror att det är viktigt att vi fortsätter att jobba med att stärka rättsväsendet, för i grund och botten måste det ändå ligga på rättsväsendet att beivra sådant. Jag tror inte att detta ska läggas på enskilda handlare. Därmed lämnar man den sitsen. Regeringen kommer att hantera detta i den budget som ligger på riksdagens bord och som innebär ytterligare förstärkningar.

Ett samlat totalförsvarsbeslut 2020

Anf. 44 ALLAN WIDMAN (L):

Fru talman! Min fråga riktar sig till statsrådet Damberg.

Nästa år ska vi fatta ett nytt inriktningsbeslut här i riksdagen för ett civilt och militärt försvar. När det gäller det militära försvaret har Försvarsdepartementet begärt in yttranden från sina myndigheter Materielverket och Försvarsmakten senast den 15 november i år.

När det gäller det civila försvaret, som är mycket mer komplext, har regeringen och Justitiedepartementet begärt in yttranden från 20 olika myndigheter senast den 2 mars 2020.

Jag tror att civilförsvarspropositionen kommer att beröra samtliga departement i regeringen.

Min fråga är: Vad avser statsrådet att göra för att vi i denna kammare ska kunna fatta ett samlat totalförsvarsbeslut nästa höst?

Anf. 45 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tackar Allan Widman för en viktig fråga. Nu gör vi kraftfulla satsningar på att förstärka hela totalförsvaret. Problemet är att det civila försvaret i stor utsträckning är avvecklat. Det är inte avvecklat lagstiftningsmässigt, men många av de resurser och kapaciteter som Sverige hade tidigare finns inte på plats i dag. Det betyder att vi har en lång rad utredningar som ligger och ska leverera sina resultat.

Vi fick naturligtvis Försvarsberedningens rapport. Vi har också fått MSB:s och Försvarsmaktens yttranden. Nu går de ut till ett stort antal myndigheter som

får prioritera, göra sina bedömningar och kvantifiera viktiga insatser. Detta blir ett viktigt underlag inför inriktningsbeslutet.

Jag är dock ärlig med att säga att allt inte kommer att få plats i inriktningspropositionen, eftersom allt inte kommer att vara färdigt. Men jag menar att vi måste ha en tydlig färdriktning kring de viktigaste områdena och att detta måste pekas ut i inriktningspropositionen.

Klimatomställningen av svensk industri

Anf. 46 PATRIK ENGSTRÖM (S):

Fru talman! Jag har en fråga till näringsminister Ibrahim Baylan.

Industrin gör nu stora omställningar. I veckan träffade jag och några riksdagskollegor SSAB:s styrelse. Vi fick information om deras Hybritprojekt som går ut på att tillverka fossilfritt stål, vilket är helt världsunikt. SSAB säger nu att man är redo att tidigarelägga sin omställning till år 2026. Detta är naturligtvis fantastiska nyheter, samtidigt som det finns stora utmaningar. Det handlar om långa tillståndsprocesser, tillgång på förnybar energi och risken med att marknaden svämmas över av fulstål, alltså stål från producenter i länder där det saknas riktig miljölagstiftning.

Vad avser näringsministern att göra för att underlätta omställningen för svensk industri?

Anf. 47 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag tackar Patrik Engström för en angelägen fråga. Vi jobbar mycket tätt med den svenska industrin för att både kunna klara av den nödvändiga omställningen och dra nytta av det faktum att Sverige är ett av de länder som har kommit längst och att svensk industri är en av de industrier som har kommit längst. Exemplet med stål utan kol är ett gott exempel. Men vi har fler andra exempel. Volvo och Scania utvecklar antingen lågutsläppsfordon eller nollutsläppsfordon. Ragnsells utvecklar innovationer för återvinning och cirkulär ekonomi. Northvolt ska etablera batteriproduktion.

Då handlar det om ett antal förutsättningar. Vi har tillgång på ganska koldioxidslut el i detta land. Det gäller dock att bygga ledningar så att den kommer fram. Vi har mycket goda förutsättningar och ett mycket tätt samarbete när det gäller forskning och utveckling. Men vi behöver också finansiering. Allt detta jobbar vi tillsammans med både för att kunna visa att det är möjligt att ställa om och för att utveckla jobb och företagande i Sverige.

Anf. 48 PATRIK ENGSTRÖM (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Vi har stora utmaningar. Men samtidigt finns det, som ministern beskriver, stora möjligheter.

Jag tillåter mig att göra en liten framtidsspaning. Fram till 2045 ska vi ha ställt om. Tror ministern att vi kommer att lyckas med det?

Anf. 49 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det är om 25 år, och 25 år kan låta som en lång tid. Men det är i många av dessa sammanhang en kort tid. Historien lär oss att när man väl har fått igång en utveckling – det brukar ofta ta lite längre tid än man har trott – går det ofta mycket snabbare än man har trott.

Jag är övertygad om att detta går, och jag är övertygad om att det är bra för industrin och industrins konkurrenskraft. Jag är också övertygad om att det är bra för vårt land. Detta är alltså ett av det viktigaste och roligaste uppdragen.

Fotbollssupportrars förtroende för polisen

Anf. 50 LORENTZ TOVATT (MP):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Damberg.

Alla ska känna sig trygga när de går på fotbollsmatcher. Detta är någonting som faktiskt har utvecklats mycket under senare år, alltså att fler och fler känner sig trygga på svenska fotbollsarenor. Nycklarna bakom detta har varit just samverkan och dialog mellan fotbollens olika aktörer.

Nu hotas detta faktiskt ganska mycket av polisens eget agerande när det gäller den villkorstrappa som de använder sig av. Det är en rättsosäker metod som innebär att enskilda störningssituationer leder till kollektiv bestraffning av tiotusentals vanliga supportrar. Ett av problemen är att det är förtroendet för polisen som eroderas när de använder denna typ av rättsosäkra metoder.

Min fråga till statsrådet är helt enkelt: Vad tycker statsrådet att vi bör göra för att återskapa förtroendet för polisen?

Anf. 51 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag vill börja med att instämma i att det är problematiskt att någon form av diskussionsläge som inte är förtroendefullt har trissats upp mellan supportrar och polisen. Det är kanske inte första gången i historien som det har varit så. Det har gått lite grann i vågor i fråga om när dessa konflikter har uppstått.

Men man ska vara medveten om att polisen också har att följa ordningslagen. Det är arrangörerna som är ansvariga för trygga och säkra arrangemang. Bevisligen sköter de inte alltid detta. Då är det viktigt att man kan ha en dialog på vägen framåt. Men ytterst måste polisen kunna garantera säkerhet för alla som går på evenemang. Jag går själv på fotbollsmatcher och tycker att det är otroligt viktigt att både barnfamiljer och andra kan känna sig trygga när de går på fotbollsmatcher.

Jag sa att det är viktigt med dialog. Men förra helgen blev jag upprörd. Jag var på förmiddagen på ett evenemang där det var en minneshögtid för alla poliser och polisanställda som gått bort i tjänst. Samma dag ser jag stora banderoller på läktarna som handlar om att man hatar polisen. Det är inte acceptabelt.

Anf. 52 LORENTZ TOVATT (MP):

Fru talman! Där delar jag statsrådets ståndpunkt. Jag blev också illa berörd av detta. Samtidigt vet vi att denna upptrissade stämning kommer som en följd av den rättsosäkra behandling som polisen använder sig av. Detta säger även föreningarna själva och de supportergrupper som har varit så duktiga på att faktiskt förbättra stämningen på svenska arenor.

Mikael Damberg är själv en fotbollssupporter, även om han håller på fel lag. Men han borde också inse vikten av en bra supporterkultur. Här är dialog lösningen.

Anf. 53 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag delar bilden att det är viktigt med dialog. Jag delar också bilden att polisen måste kunna följa och upprätthålla lagen. Det är deras uppgift. Det är inte en förhandlingssituation att upprätthålla lag. Det är polisens lagstadgade uppgift.

Jag hoppas och tror att man ska se att denna situation inte är bra och att man kan hitta ett bättre dialogläge. Men ytterst måste polisen kunna upprätthålla lag och ordning även på fotbollsarrangemang.

Gängkriminalitet och Danmarks gränskontroller

Anf. 54 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Jag vänder mig till Anna Hallberg och välkomnar henne in i kammaren som handelsminister och nordisk samarbetsminister.

För ett antal år sedan införde Sverige gränskontroller. Skälet till det var den migrationsvåg som vi hade upplevt 2015 med över 160 000 som kom till vårt land. Men det har också inneburit stora olägenheter för människor boende i Skåne och Danmark.

Nu har Danmark meddelat, som ett resultat av vad man uppfattar som en otillräcklig politik i Sverige mot gängkriminaliteten och krafttag mot otryggheten, att man kommer att införa gränskontroller gentemot Sverige.

Då undrar jag hur den nordiska samarbetsministern ser på själva idén om den nordiska passfrihetsunionen som vi har haft i decennier. Svensk otrygghet och svensk gängkriminalitet, som regeringen inte gör någonting åt, tvingar fram att danskarna inför gränskontroller i Öresundsområdet. Vad tycker ministern?

Anf. 55 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Fru talman! Jag tackar Hans Wallmark för en viktig och aktuell frågeställning.

Utifrån ett nordiskt samarbetsperspektiv är det naturligtvis olyckligt med alla former av gränshinder. Vi har från Sveriges sida tillsammans med de nordiska länderna jobbat för att motverka alla former av gränshinder, inte bara när det gäller handel utan när det gäller hinder över huvud taget.

Sverige har också haft gränshinder, och som nämntes inför Danmark nu gränshinder. Ibland är det nödvändigt av olika skäl, men det är högst olyckligt. Regeringens förhoppning är att det är högst temporärt. Vi

ska självklart verka för att de faktorer som driver fram gränshinder ska åtgärdas, så att vi så snart som möjligt får bort dessa gränshinder. Det ligger också i det nordiska samarbetsintresset.

Anf. 56 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Det kan vara förståeligt att man inför tillfälliga gränskontroller från svensk sida givet den migrationsvåg vi såg tidigare, och givet det som nu händer i Turkiet och Syrien kan det nog även vara rätt klokt. Men Danmark inför gränskontroller mot Sverige, som leds av en socialdemokratisk regering, därför att de inte litar på att vi kan hantera vår egen kriminalitet och gängbrottslighet! Det är därför gränskontrollen införs. Hur rimmar det med idén om nordisk passfrihet?

Anf. 57 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Fru talman! Detta är självklart ett problem som regeringen har identifierat, och vi lägger fram ett kraftfullt åtgärds paket kring det i den budgetproposition som just lämnades. Det är regeringens övertygelse att detta kommer att leda till att vi vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att bromsa vågen och den bekymmersamma utveckling som har skett i den här frågan. Som jag nämnde tidigare är det vår ambition att dessa gränshinder ska bli så kortvariga som möjligt.

Regeringens åtgärder mot det ökade antalet skjutningar

Anf. 58 KATJA NYBERG (SD):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Damberg. I måndags beskötts två väktare då de bevakade ett fastighetshus i Rinkeby. Detta är ett allvarligt samhällshot som Sverige står inför, och rättsväsendet står alltmer handfallet inför uppgiften att ta kontroll över situationen. Det är dags att ta tag i den våldseskalering som breder ut sig alltmer. Det problem som finns löses inte genom att regeringen dementerar människors upplevda känslor av otrygghet och drar riksdagens tillkännagivanden och utredningar i långbänk för att få det att framstå som att regeringen har kontroll på läget.

Nu är det inte bara poliser som blir beskjutna – oskyldiga medborgare drabbas då de råkar vistas på fel plats, och väktare blir beskjutna då de gör sitt jobb. Frågan är inte längre när nästa skjutning ska ske utan vem det är som står på tur. Den våldseskalering som polisen i dag inte klarar av att hantera tvingar aktörer att köpa säkerhetstjänster av privata bolag.

Vad har regeringen för planer för att få kontroll på det ökande våldet och de skjutningar vi ser i dag?

Anf. 59 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! En av regeringens absolut mest prioriterade uppgifter är att pressa tillbaka gängvåldet och öka tryggheten i Sverige. Därför bygger vi ut polisen så att det kommer att finnas 10 000 fler polisanställda 2024. Det är den mest kraftfulla utbyggnaden av polisen i svensk historia.

Dessutom har vi gett polisen nya verktyg, till exempel möjlighet till kameraövervakning, vilket ökar tryggheten inte minst i de mest utsatta områdena redan i dag. Från årsskiftet får polisen också möjligheten att själva avgöra när och var de vill använda kameror. Vi skärper ett antal straff – vi har gjort det tidigare och fortsätter att göra det – för att förhindra att gängen kommer i kontakt med explosiva varor eller får tag i vapen som används vid de här skjutningarna. Vi har presenterat ett helt paket på 34 punkter, vilket kom fram efter samtal med flera andra partier i den här kamraren – det är ett helt gängpaket – för att pressa tillbaka detta ytterligare.

Vi har bestämt oss: Vi ska trycka tillbaka detta, och vi kommer att göra det med kraft. Polisen kraftsamlar redan i dag och kommer att göra mer. Det är dock otroligt bekymmersamt när oskyldiga drabbas, och det gäller inte minst den väktare som sköts för en tid sedan.

Anf. 60 KATJA NYBERG (SD):

Fru talman! Regeringen fortsätter att vidta åtgärder som uppenbarligen inte ger tillräcklig effekt, för att upprätthålla en känsla av normalitet. Man hänvisar konstant till vissa straffskärpningar, som oftast är framtvingade av oppositionen, samt tar åt sig äran för att man utreder förslag som man har reserverat sig mot i alla år men nu säger ska genomföras. Det är djupt oroande och fullständigt oacceptabelt att en så här allvarlig händelse inte tas på större allvar av regeringen.

Frågan är: När kommer det att ske en förändring på riktigt?

Anf. 61 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag är helt övertygad om att den inriktning vi har valt i Sverige – att inte bara bygga ut polisen kraftfullt och ge dem nya befogenheter och verktyg utan även skärpa lagstiftningen – kommer att ge effekt.

Det måste sedan kombineras med någonting som Sverigedemokraterna tyvärr sällan bryr sig om, nämligen det förebyggande arbetet. Det handlar om sociala insatser för att unga människor inte ska dras in i de kriminella miljöerna. Rikspolischefen säger att det är helt nödvändigt att göra både och, och det är det regeringen kommer att driva på för.

Samordningen av exportfrämjande insatser

Anf. 62 PER SCHÖLDBERG (C):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Anna Hallberg.

Frågan handlar om Sveriges export- och investeringsfrämjande verksamhet genom myndigheterna Team Sweden, Business Sweden och så vidare, som ministern är väl medveten om. Bakgrunden är att vi gör ett omfattande arbete på området. Det finns saker man kan ha synpunkter på – Riksrevisionen har nyligen haft det – men det är också så att regionerna, och till och kommuner, jobbar väldigt aktivt med detta. Efter att ha talat med ett antal regioner är dock min bild att synkroniseringen saknas eller åtminstone inte är tillräcklig.

Min fråga till ministern är därför: Delar du min bild av synkroniseringen, samarbetsförmågan och koordineringsförmågan, och i så fall – har du några tankar och idéer om hur det skulle kunna förbättras?

Anf. 63 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Fru talman! Tack för en fråga som ligger mig som nytillträdd minister väldigt varmt om hjärtat, Per Schöldberg!

Den förra exportstrategin, som regeringen lanserade 2015, innehöll en etablering av regionala exportcentrum. Syftet var att samordna alla de offentliga aktörer – statliga och regionala – som arbetar med export och exportfrämjande. Man har kommit långt på vägen när det gäller att samordna insatserna och nå ut med dem regionalt. Jag vill nu ta nästa steg, vilket är att komma ännu närmare företagen och hjälpa framför allt de små och medelstora företagen ute i hela Sverige att nå ut utanför landets gränser.

Jag delar alltså uppfattningen att vi nu behöver ta nästa steg. Vi har lagt en bra plattform för det här arbetet, men vi måste nu gå in i nästa fas. Då måste vi jobba ännu mer företagsnära – och även ännu mer på den internationella marknaden. Den stora utmaningen för de små och medelstora företagen är nämligen ofta att våga och vilja nå utanför Sveriges gränser. Där har vi ett jobb kvar att göra, och jag ser fram emot att få göra det.

Anf. 64 PER SCHÖLDBERG (C):

Fru talman! Då är min fråga till statsrådet: Ser du en möjlighet att jobba betydligt mer genom regionerna? Går det att skapa en bättre kraft i detta och en bättre utväxling i hela systemet? Jag ser nämligen lite av en avsaknad av systemtänk i detta.

Anf. 65 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Fru talman! Jag håller helt med om att regionerna är avgörande i detta, men det gäller faktiskt även kommunerna. Vi måste ända ned och ut i det lokala samhället för att samverka. Samverkan mellan stat, region och kommun kommer jag därför att jobba väldigt mycket med i den kommande exportstrategin, som jag hoppas kunna lägga fram inom ganska kort tid.

Konkurrensverkets möjligheter att bekämpa korruption

Anf. 66 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Min fråga gäller Riksrevisionens tillsyn av Konkurrensverket. Det är en väldigt oroväckande rapport med avseende på hur Konkurrensverket jobbar med korruption.

Konkurrensverket får en hel del tips kring bildande av karteller och felaktiga eller rent av rättsvidriga upphandlingar. Detta är företeelser som påverkar hur mycket av våra offentliga pengar som går till att gynna processer och företag som inte är regelrätta. Det påverkar hur folk känner inför och hur stort förtroende de

har för samhället, vilket i slutändan påverkar demokratin.

Min fråga till näringsminister Baylan är: Hur avser Sveriges regering att jobba för att prioriteringen av korruption verkligen ska vara en grund för utredning hos Konkurrensverket, trots att man inte har fått den budget man behöver?

Anf. 67 Näringsminister IBRAHIM

BAYLAN (S):

Fru talman! Jag tror att vi alla i denna kammare är överens om att det i ett samhälle där korruptionen tillåts växa bildas en cancersvulst. Den påverkar inte bara demokratin, utan erfarenheter från många av de länder där korruption är vanligt förekommande i samhället är att den också påverkar ekonomin – grunden för det välfärdssamhälle vi ändå har.

Regeringen har genom ett stort antal förändringar, myndighetsuppdrag med mera fokuserat ytterligare på att bekämpa korruptionen. Även om Sverige i dag rankas som ett av de länder där det förekommer minst korruption ska vi inte slå oss till ro, utan vi kommer att fortsätta bekämpa detta både via Konkurrensverket och genom våra rättsvårdande myndigheter. För detta fäste i ett samhälle slår det nämligen mot hela samhället – såväl tilltron till varandra och den ekonomiska utvecklingen – och dit ska vi definitivt inte.

Anf. 68 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Det finns ju en global tendens att vi går mot mer korruption. Ibland tas det upp som förslag av diverse civilrättsorganisationer att detta kräver en nationell handlingsplan, eftersom det är en sådan komplex fråga där många myndigheter måste jobba med varandra. Är det något ni jobbar med, eller har ni någonting annat som gör att ni kan ta ordentliga krafttag mot korruptionen?

Anf. 69 Näringsminister IBRAHIM

BAYLAN (S):

Fru talman! Jag tror att vi måste jobba med alla de verktyg vi har. Det kanske absolut viktigaste är den öppenhet som finns i det svenska samhället. Jag menar att en av anledningarna till att Sverige rankas som ett av de länder där korruption förekommer minst är offentlighetsprincipen och möjligheten för journalister och medborgare att granska vad vi har för oss och hur saker och ting går till.

Jag tror att vi behöver göra ytterligare insatser, inte minst när det gäller offentliga upphandlingar där stora summor förekommer.

Elkapacitetsbristen i Skåne

Anf. 70 ANN-CHARLOTTE HAMMAR

JOHNSON (M):

Fru talman! I måndags besökte jag tillsammans med Lars Hjalmered och mina partikollegor från region- och kommunnivå Malmö, Trelleborg och Ystad.

Vi träffade bland annat näringslivet, företagen Pågen och Polykemi samt Sydsvenska handelskammaren.

Det är en allvarlig bild som beskrivs utifrån grunden att företagen ska kunna utöka sin verksamhet och expandera. Det saknas nu effekt lokalt – det råder alltså effektbrist.

Det finns åtgärder som regeringen kan vidta här och nu för att komma till rätta med detta på kort sikt. Därför vill jag fråga näringsminister Ibrahim Baylan om han avser att agera för att energifrågan inte ska ligga som en hämsko med utebliven utveckling och tillväxt för näringsliv och jobb i Skåne och Sydsverige.

Anf. 71 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, Ann-Charlotte Hammar Johnson, för frågan!

Energi och tillgången till energi är naturligtvis avgörande för både den industriella och den samhällsliga utvecklingen i ett modernt samhälle. När vi i Sverige dessutom har det största överskott av elektricitet som vi någonsin haft – 14 terawattimmar under det första halvåret – är det naturligtvis så att vi måste göra vårt yttersta för att se till att det också kommer fram dit det ska.

Anledningen till att vi har de problem vi har, både i Västsverige, i Skåne och i större delen av södra Sverige, är förseningarna när det gäller den infrastruktur som redan den förrföra regeringen – det vill säga den borgerliga regeringen – såg framför sig.

Detta måste vi kunna lösa. Jag tror att det absolut bästa är att vi fortsätter att jobba tillsammans inom ramen för energiöverenskommelsen för att lösa de praktiska problem som finns när det gäller överföring av elektricitet – elektricitet som vi har väldigt gott om i det här landet.

Anf. 72 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M):

Fru talman! Här och nu råder effektbrist. Man kan ha hur mycket energi man vill vissa dagar om det inte funkar andra dagar.

Detta är väldigt allvarligt. Näringslivet behöver växa; det behövs tillväxt. Folk är beredda att utveckla sina företag. De står med foten i marken och kan inte utveckla dem. Det här är jätteallvarligt.

Avser näringsministern att agera för att frånvaron av lokal reservkraft inte ska slå mot tillväxten och näringslivet i Skåne?

Anf. 73 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag har inte bara förmånen att vara näringsminister, utan jag har också varit energiminister i fyra och ett halvt år och medverkat – tillsammans med bland annat Moderaterna – till att stärka det svenska energisystemet. I detta ingick att ta fram ett nytt regelverk för att bygga ledningar, för det tar alldeles för lång tid i vårt land.

Det har inneburit att vi nu har en tiodubbling av investeringarna i näten. Detta räcker dock inte, utan vi fortsätter – och måste fortsätta – att jobba på så att näringslivet och hushållen alltid har den el och den effekt de behöver när de behöver den.

Sexualbrott mot unga kvinnor

Anf. 74 MARIA STRÖMKVIST (S):

Fru talman! I förrgår redovisades den nationella trygghetsundersökningen. Den syftar till att undersöka bland annat människors utsatthet för brott och deras upplevelse av otrygghet.

I den fick vi läsa att 6 procent av befolkningen uppger att de har utsatts för sexualbrott, vilket i och för sig är en minskning från 2017. Vanligast är det bland unga kvinnor, där 34,4 procent i åldersgruppen 20–24 år uppger att de har utsatts för sexualbrott.

Detta är helt oacceptabelt, och vore jag inte i kammaren skulle jag uttrycka mig både annorlunda och grövre.

Vi kan naturligtvis fundera över mansnorm och machokultur, men min fråga går till inrikesminister Mikael Damberg. Den lyder: Hur säkerställer ministern att dessa frågor tas på allvar?

Anf. 75 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tackar för frågan.

NTU visar – igen – vilka könsskillnader vi har när det gäller brott och otrygghet i Sverige. Kvinnor och män utsätts för olika typer av brott – kvinnor utsätts till exempel i mycket större utsträckning än män för sexualrelaterade brott. Också otryggheten på kvällar och nätter är mycket högre för kvinnor än för män; hälften av de unga tjejerna har någon gång valt en annan väg eller ett annat färdmedel i sitt bostadsområde för att de har känt sig otrygga.

Det är helt avgörande för människors känsla av trygghet att de känner närheten av mer lokalt närvarande poliser. Polismyndigheten förstärker nu sitt arbete kopplat just till sexualbrott och våld i nära relationer med 350 anställningar under året för att se till att vi får en starkare kapacitet att utreda och komma åt dessa typer av brott. Det är någonting vi tar på stort allvar.

Anf. 76 MARIA STRÖMKVIST (S):

Fru talman! Jag säger tack där – jag har fått svar på min fråga!

Kortare tillståndsprocesser

Anf. 77 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Min fråga går till näringsminister Ibrahim Baylan.

Vi har i Sverige otroligt långa tillståndsprocesser. Ett exempel som har varit uppe i dagarna är bearbetningskoncessionen i Kallak. Samma sak är ett problem på elsidan med nät som kan ta tio tolv år att bygga. Vi

har industrietableringar som kanske aldrig kommer till därför att det helt enkelt tar för lång tid.

Detta skapar osäkerhet, både för företagen som vill investera, som får ligga ute med pengar och planering, och för enskilda. Deras hus kanske behöver lösas in om investeringen blir av, och under tiden går de inte att sälja eftersom ingen vet om man kommer att kunna bo där om bara ett par år.

Vi ser också att detta går mycket snabbare i jämförbara länder än i Sverige. Tillståndsprocesserna är långa och byråkratiska.

Därför blir min fråga: Vad gör regeringen för att förkorta tillståndsprocesserna?

Centerpartiet har föreslagit ett grönt spår. Vi vill ha halverade tillståndstider, och vi vill ha ett mål om det. Vad gör regeringen för att kapa processtiderna?

Anf. 78 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, Rickard Nordin, för frågan!

Jag delar uppfattningen att det tar alldeles för lång tid. Kanske ännu värre är att det dessutom inom vissa sektorer blir väldigt oförutsägbart.

Det är ett problem, för vi är alla angelägna om att vi balanserar de olika intressen som finns. Alla vi i denna kammare inser att det ibland finns olika intressen som är motstridiga. Jag är dessutom övertygad om att vi om vi ska göra en snabb omställning – vilket är nödvändigt – inte kan ha processer, till exempel när det gäller att bygga elledningar, som tar åtta till tio år.

Vad gör då regeringen? Vi tar det steg för steg. När det gäller elledningar gav vi till exempel uppdrag till en utredare, Elisabet Falemo, att lägga fram ett förslag på hur vi ska kunna garantera rättssäkerheten och samtidigt effektivisera. Jag tror att det arbetet behöver göras på område efter område, så att vi kan se till såväl att det är rättssäkert och förutsägbart som att vi får fart på omställningen.

Anf. 79 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Det är välkommet att näringsministern håller med om problematiken.

Tyvärr gäller det ju inte bara nätdelarna, även om det har hänt en del. Branschen bedömer att det bara kan ge ett till två år.

Ett av de stora problemen är myndigheternas inställning. En myndighet är i grunden ett serviceorgan för medborgarna och inte ett kontrollorgan. Där finns saker som regeringen skulle kunna göra, exempelvis i regleringsbrev och annat.

Finns det några initiativ som ministern eller regeringen har tagit förutom nätkoncessionsutredningen? Den ligger ju redan på bordet och kommer att klaras av ganska snart.

Anf. 80 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det hoppas jag innerligt, Rickard Nordin, och gärna tillsammans.

Jag har som ny näringsminister precis inlett en resa runt i landet för att just ta del av företagens egna erfarenheter. Det jag får fram är att det inte alltid nödvändigtvis handlar om reglerna i sig – som många företagare säger begriper man varför de finns – utan om tillämpningen av dem och om attityden från myndigheter.

Vi vet också att det finns skillnader mellan länsstyrelser och kommuner. Jag kommer att fortsätta att ha fokus där och försöka att bidra till en förändring.

Skötseln av statlig skog och granbarkborrens spridning

Anf. 81 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Min fråga är till landsbygdsministern.

På grund av förra årets svåra torka har många skogsägare drabbats hårt av granbarkborren. Skadorna är på vissa håll enorma. Tusentals kubikmeter skog har angripits, och stora ekonomiska värden har förstörts.

Skogsstyrelsen har uppmärksammat detta stora bekymmer och uppmanat alla skogsägare att vara noga med att sköta sina skogar. Det verkar dock inte gälla statligt ägd skogsmark, exempelvis Kraskögle naturreservat utanför Hultsfred. Där har angripen skog inte tagits bort utan får stå kvar med resultatet att naturreservatet har blivit som en drivbänk för granbarkborren. Detta drabbar skogsägare som har mark runt reservatet svårt.

Min fråga är: Ska inte staten föregå med gott exempel och följa Skogsstyrelsens inrådan att ta bort angripen skog på naturreservatet och därmed hindra spridning av granbarkborren?

Anf. 82 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Tack så mycket, Magnus Oscarsson, för en väldigt angelägen fråga!

Jag tror att vi är gemensamt bekymrade över situationen. Jag tror också att vi båda hör till dem som var väldigt glada över att sommaren inte blev varmare än den blev. Vi hade beredskap för ett värre scenario än det vi nu ser, men med detta sagt är läget illa nog.

Därför skjuter regeringen till pengar, exempelvis i budgetpropositionen. Vi sköt också till pengar redan i vårändringsbudgeten för att man ska ha medel att hantera det här problemet, kunna identifiera och jobba med informationsinsatser och annat.

Jag kan konstatera att din konkreta fråga är väldigt vid. Och ja, staten ska givetvis alltid föregå med gott exempel. Samtidigt pratar vi här om naturreservat, vilket innebär att man också har andra hänsyn att ta. Men svaret på din fråga är: Ja, vi ska gå föregå med gott exempel.

Anf. 83 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Jag nämnde ett exempel, Kraskögle naturreservat, men det finns tyvärr många fler exempel runt om i Sverige där staten inte tar sitt ansvar att minimera spridning av granbarkborre.

Det är dubbelmoral att staten själv inte sköter sin skog men kräver det av andra skogsägare. Det finns ju bestämmelser i skogsvårdslagen om hur granbarkborren ska bekämpas, så frågan är hur staten göra för att följa bestämmelserna.

Anf. 84 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Jag vill utifrån min roll vara väldigt tydlig med att vi förväntar oss att både myndigheter och enskilda skogsägare gör sitt yttersta för att säkerställa att de hanterar eventuella utbrott på ett sådant sätt att de inte sprider sig. Man behöver jobba med informationsinsatser och med samordnade insatser för att kunna vara effektiva när någonting händer. Man kommer också att behöva jobba med hur man hanterar virkesnivåer kopplat till detta.

Språkförbistringen i äldreomsorgen

Anf. 85 ANN-CHRISTINE FROM
UTTERSTEDT (SD):

Fru talman! Under året kom Kommunals rapport som visar att problemen med språkförbistringen inom äldreomsorgen är stora. Personalen förstår inte varandra, och brukaren kan inte göra sig förstådd.

Redan 2007 sa äldrevårdsinspektörer i Stockholms stad att en stor del av dem som arbetade inom äldreomsorgen i Stockholm hade så dåliga kunskaper i svenska språket att de inte borde ha blivit anställda. Detta är alltså inte något nytt fenomen på något sätt.

Jag frågar därför statsrådet Mikael Damberg: Hur ska regeringen säkerställa att de som är i behov av samhällets resurser får rätt och vårdssäker omsorg som inte skadar dem?

Anf. 86 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Även om detta inte är mitt primära ansvarsområde har jag själv mött samma fråga.

Det är otroligt viktigt att arbetsgivaren tar sitt ansvar både vid anställningstillfället och i de fall man är på väg in i en utbildningsverksamhet, att man följer upp utbildningen med språkkrav så att det blir en bra språkutveckling i inte minst äldreomsorgen. Där kan man annars möta människor som kanske inte kan förstå personalen.

Det här är en viktig fråga som jag vet att många arbetsgivare runt om i Sverige jobbar med. Det här blir en av de stora utmaningarna också när det gäller att klara personalförsörjningen de kommande inte bara par åren utan de kommande decennierna, för personalbehoven kommer att bli enorma inom äldreomsorgen det kommande decenniet.

Handelsrelationen med Kina och respekten för WTO:s regler

Anf. 87 HANS ROTHENBERG (M):

Fru talman! Världshandeln utmanas på ett sätt som vi inte har sett på många, många decennier. Tidigare stabila handelsnationer går nu i konflikt med varandra,

vissa lämnar etablerade gemenskaper och världshandeln minskar faktiskt i vissa stycken.

Regeringen har nyligen presenterat en strategi för hur Sverige ska ha relationer, och framför allt handelsrelationer, med Kina. I strategin menar man att det är viktigt att det multilaterala världshandelssystemet, det vill säga WTO, ska moderniseras och att Kina ska respektera detta. Men först är det väl dags för Kina att respektera WTO:s regelverk innan man är med och reformerar detsamma.

Min fråga till statsrådet Anna Hallberg är: Hur avser ministern att agera för att få Kina att respektera rådande spelregler för handeln?

Anf. 88 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Fru talman! Tack, Hans Rothenberg, för en högaktuell och väldigt viktig fråga!

Kina är, som Hans Rothenberg nämner, en oerhört viktig handelspartner för Sverige. Vi har ett behov av att hitta en balans mellan skyddsmekanismer – jag tänker på vår säkerhet – och en god handelsrelation med Kina.

Jag måste framhålla här att den Kinaskrivelse som nu har lagts fram till riksdagen är en väldigt bra plattform för det fortsatta arbetet gentemot Kina. De konflikter och eventuella handelskonflikter som vi behöver lösa med Kina kommer att regleras och ska regleras via WTO. Det är regeringens, Sveriges och också EU:s inställning.

Vi kommer att använda WTO i så stor utsträckning som möjligt. Men vi måste också bevaka våra egna intressen, analysera och skaffa kunskap om Kina.

Det nationella skogsprogrammet

Anf. 89 ISAK FROM (S):

Fru talman! Skogen är vår nationalklenod i form av rekreation, bär, svamp, jakt, mångfald och virke. Den har hundra olika användningsområden och inte minst också ett stort exportvärde.

Skogen, som så många vill nyttja, lyfts fram som räddningen för klimatet. Vi vill nyttja den i omställningen till hållbara och fossilfria produkter.

Trots att vi har en årlig tillväxt av skogen menar många att skogen inte kommer att räcka till allt. Det finns också de som menar att skogen och även klimatet mår mycket bättre om den står obrukad.

Det har länge pågått en polariserad debatt, och jag vet att landsbygdsminister Jennie Nilsson har omstartat det nationella skogsprogrammet. Jag skulle vilja höra vad landsbygdsministern tror att det nationella skogsprogrammet kan göra för att minska den polariserade skogsdebatt som vi har i Sverige.

Anf. 90 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Tack, Isak From, för en väldigt viktig fråga! Jag skulle säga att det sannolikt är något av det viktigaste för mig under den här mandatperioden att lyckas få en framåtsyftande och konstruktiv debatt om

hur vi kan värna alla de stora värden som skogen rymmer.

Vi som politiker kommer att ha till uppgift att hantera jobb och tillväxt, biologisk mångfald, klimat och miljö som de storheter de är, och de måste också få ta plats.

Jag är helt övertygad om att det går att hitta framsyftande och konstruktiva sätt att hantera de här frågorna integrerat om viljan finns. Men då måste man ha en god dialog med samtliga berörda aktörer. Därför hade jag förmånen att få bjuda in och starta om skogsprogrammet i går och då initiera den debatten. Och jag är positivt överraskad av den positiva reaktion jag fick från alla berörda aktörer, så jag känner faktiskt gott hopp.

Köerna till cancervården

Anf. 91 CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Damberg. Vi har de senaste dagarna i media kunnat ta del av att Socialdemokraterna nu avser att göra positionsförflyttningar när det gäller sjukvårdsområdet. Det kommer vi väl att återkomma till.

Vad statsrådet Hallengren säger i samma medie-rapportering är att man har "sett till att skapa en likvärdighet och kortat köerna rejält på cancerområdet". Då blir min fråga till statsrådet Damberg: Är det så att regeringen har tillgång till någon annan statistik än vi övriga? Den statistik vi övriga har tillgång till visar att 27 av 31 standardiserade vårdförlopp inte klarar ledtiderna och att cancerköerna växer. Är det inte så att cancerköerna växer, tvärtom vad socialministern påstår? Detta är ett mycket stort och allvarligt problem som regeringen inte har hanterat.

Anf. 92 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Sjukvården är ett prioriterat område för regeringen, eftersom det finns stora behov. Vi vet att många regioner och landsting i dag har väldigt stora ekonomiska problem. Därför är det helt nödvändigt att staten skjuter till resurser och att vi hittar ett system för utjämning som gör att de med stora kostnader också kan få stöd och hjälp av andra. Det är otroligt viktigt att det här systemet håller.

Standardiserade vårdkedjor ger uppenbarligen effekt. De kortar köer och ser till att få fokus på rätt saker. Man har patienten i centrum. Regeringen har ihop med SKL påbörjat ett arbete där man jobbar med det här systematiskt och ger stöd till det. Precis som socialministern är jag helt övertygad om att det ger effekt att jobba systematiskt med att korta köer på detta systematiska sätt.

Riksrevisionens förslag om arbetet mot den organiserade brottsligheten

Anf. 93 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Fru talman! Jag vill rikta min fråga till inrikesminister Mikael Damberg.

Sedan 2009 samverkar ett antal myndigheter mot den organiserade brottsligheten under ledning av Polismyndigheten. Riksrevisionen har genomlyst det myndighetsgemensamma arbetet mot organiserad brottslighet i en aktuell rapport. Analysen visar på att samarbetet ger ett bra resultat men pekar också på behov av åtgärder vad gäller regeringens styrning och uppföljning för att ytterligare effektivisera arbetet.

Fru talman! Jag har läst regeringens svar på Riksrevisionens rapport. Min tolkning är att regeringen inte följer de förslag till förändringar som Riksrevisionen föreslår. Kristdemokraterna menar att samarbetet behöver stärkas ytterligare genom tydlig styrning och uppföljning. Vi vill att varje myndighet som ingår i samverkan ska ha ett tydligt uppdrag i regleringsbrevet att prioritera arbetet.

Min fråga till inrikesministern blir därför varför regeringen inte lyssnar till Riksrevisionens rekommendationer om ökad styrning och uppföljning av det myndighetsgemensamma arbetet mot brottslighet.

Anf. 94 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det här är en av de viktigaste insatser vi gör mot grov organiserad brottslighet i Sverige. Om man inte bara använder Polismyndighetens resurser utan använder statens fullständiga arm med olika myndigheter, såsom Försäkringskassan, Skatteverket och Arbetsförmedlingen, kan man komma åt kriminella grupperingar från olika håll.

Jag har träffat myndighetscheferna för de olika myndigheterna. De är väldigt tydliga med att de ser detta som ett prioriterat arbete. De vill jobba på det här sättet och tycker att arbetet hela tiden utvecklas. Men vi skriver också i skrivelsen att regeringen kan återkomma med ytterligare styrning av verksamheten om det behövs.

En del av det gängprogram som regeringen har presenterat handlar om att utnyttja GOB ännu mer. Vi kommer att vara tydligare i styrningen och titta på om man kan genomföra ytterligare pilotprojekt för att flytta fram verksamheten ytterligare.

Det här är ett område som vi kommer att återkomma till. Men min bild, som jag fått från generaldirektörerna, är att man tar det här på väldigt stort allvar och att Polismyndigheten ser en utveckling som går i positiv riktning.

Kemiindustrins gröna omställning

Anf. 95 MARLENE BURWICK (S):

Fru talman! Min fråga går till näringsminister Ibrahim Baylan.

På FN:s klimattoppmöte i New York presenterade statsminister Stefan Löfven arbetet med Industrispåret.

Det är ett viktigt arbete för att klara industrins omställning till fossilfrihet. Genom den gröna omställningen kan vi möta klimathotet och samtidigt skapa nya gröna jobb.

Ministern har precis som jag besökt kemiklustret i Stenungsund. Det är med 2 500 anställda Sveriges största kemikluster. Målet är hållbar kemi, och visionen är att vara ett nav för produktion av hållbara produkter baserade på förnybara och återvunna råvaror.

Min fråga är: Hur ser ministern på kemiindustrins arbete med grön omställning, och hur kan vi från riksdag och regering stötta arbetet med att finna nya banbrytande tekniker?

Anf. 96 Näringsminister IBRAHIM

BAYLAN (S):

Fru talman! Jag tackar Marlene Burwick för denna viktiga fråga.

Industrin står i dag för en tredjedel av våra utsläpp. För regeringen är det viktigt att vi hittar en väg framåt som innebär att vi blir av med utsläppen och samtidigt utvecklar vår industri.

Jag hade nyligen förmånen att träffa styrelsen för den svenska kemiindustrin och resonera kring de här frågorna. Det kommer nu fram nya innovationer. Vi ska i samarbete se till att de också kommer ut på företagen ute i samhället.

Ett exempel som jag nyligen var med om att inviga, även i det här fallet i Västsverige, i Vänersborg, är ett nytt sätt att hantera förorenares lösningsmedel i en cirkulär ekonomi. Det ger bra med nya jobb i Vänersborg, och det ger helt andra värden och koldioxidutsläpp. Detta har tillkommit genom ett samarbete mellan i det här fallet Almi och privata näringsidkare. Precis på det sättet vill jag att vi ska fortsätta jobba, så att Sverige är långt framme och så att vi kan hävda både jobb och tillväxt men också omställning.

Skatten på lokal elproduktion

Anf. 97 LARS HJÄLMERED (M):

Fru talman! Sverige har tilltagande elproblem, i synnerhet i Stockholm, Västsverige och Skåne. I södra Sverige, fru talman, finns det företag som bromsats eller nekats att investera och växa som de vill och önskar. Det har skett i Malmö, Båstad, Staffanstorps, Trelleborg, Sjöbo, Ystad och ett antal andra orter.

Regeringen har infört en skatt på lokal elproduktion från kraftvärme. Detta har nu slagit ut elproduktion i Stockholm, Göteborg och Malmö. Experter är eniga om att den snabbaste vägen för att säkra eltillgången i till exempel Skåne vore att ta bort de här skatterna för att ge möjlighet att fortsätta driva elproduktionen.

Är regeringen beredd att erkänna sitt misstag och ta bort den här skatten på lokal elproduktion för att på så sätt kunna säkra produktion för viktiga industrier och andra företag i bland annat södra Sverige?

Anf. 98 Näringsminister IBRAHIM

BAYLAN (S):

Fru talman! Lars Hjälmered är en mycket kunnig person när det gäller elsystemet. Han vet mycket väl att vår effektbrist i grund och botten är en värmebrist någon vecka på vintern. Någon elbrist har vi egentligen inte, eftersom vi har stora överskott.

Nu har vi hamnat i den här olyckliga situationen av en mycket enkel orsak: att det under alldeles för lång tid inte byggdes några nya elledningar i Sverige. Det har inneburit att vi har effektbrist vissa tider på året, trots att vi har ganska gott om el.

Det finns inga genvägar kring detta. Vi måste skynda på bygget av elledningar, så att vi kan se till att den mycket fina el som produceras i landet kommer till både företagen och hushållen precis när de behöver den. Det gäller att både förenkla regelverket och se till att det byggs, och det är precis det som regeringen håller på och jobbar med.

Effekterna av brexit för den svenska exportindustrin

Anf. 99 MARKUS SELIN (S):

Fru talman! Jag har en fråga till vår nya utrikeshandelsminister, Anna Hallberg. Jag vill inleda med att ge henne ett stort grattis till hennes nya roll och önska lycka till.

Det har varit en lång skilsmässa och mycket gräl. Bodelningen sker inför öppen ridå. Sverige är en relativt liten och mycket exportberoende öppen ekonomi med stor, modern och framgångsrik industri. Det handlar om brexit, kära utrikeshandelsminister. Vilka delar av den svenska exportindustrin ser utrikeshandelsministern särskilda risker inom? Vilka tydliga och goda exempel på framgångsrika företag ser hon där ute? Jag som boende i Stockholms län skulle gärna vilja koppla detta till en rapport som Stockholms handelskammare tog fram om brexits konsekvenser. Det skulle påverka 2 100 jobb i Stockholm.

Anf. 100 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Fru talman! Jag tackar för en bra och väldigt aktuell fråga. Den 31 oktober närmar sig med stormsteg. Vi har fortfarande förhoppningen att det inte ska bli en avtalslös brexit.

Jag ska svara på frågan om vilka sektorer som påverkas mest. Vi har bitt Kommerskollegium att titta på detta och analysera vilka vi just nu tror skulle bli hårdast drabbade.

Det är sektorer som mineraliska bränslen, fordonsindustrin, affärstjänster och immaterialrätt. Om vi ska tala Stockholmsregionen på den här korta stunden kan man ändå tänka sig att affärstjänster är en sektor där Stockholmsregionen kan bli relativt hårt drabbad.

Vi har fortfarande inte riktigt sett konsekvenserna av att handeln med Storbritannien har gått ned. Vi uppmanar alla företag i hela Sverige oavsett region att bevaka det noga och att gå in på Tullverkets hemsida och på Kommerskollegiums hemsida. Där finns all information. Vi vill verkligen uppmanera företagen att vidta

alla åtgärder. Nu närmar sig brexit, oavsett om det blir nu eller om tre månader.

Dansk utredning av svensk gängkriminalitet

Anf. 101 MARIE-LOUISE HÄNEL
SANDSTRÖM (M):

Fru talman! Precis som min kollega Hans Wallmark tidigare sa har jag nåtts av nyheten att Danmark vill införa ett säkerhetspaket. Där ska man ha gränsöverskridande granskningar en till flera gånger i veckan där man granskar både tåg och färjetrafik därför att man anser att kriminaliteten har ökat så mycket i Sverige.

Danska justitieministern säger att han inte vet hur mycket kriminaliteten har ökat i Sverige men att han avser att utreda den. Han avser alltså att utreda hur svårt vi har det i Sverige. Vidare vill han göra en utredning av den kriminalitet som finns i Öresundsregionen. Danmark vill alltså starta en utredning om Öresund.

Min fråga till inrikesminister Mikael Damberg är nu varför den socialistiska regeringen ska utreda vad den svenska regeringen borde ha utrett om kriminaliteten i Sverige, om du nu anser att den har ökat så mycket som Danmark anser att den har gjort.

Anf. 102 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! I dag har jag välkomnat att Danmark vidtar ytterligare åtgärder för att bekämpa kriminalitet i regionen. Det påverkar också Sverige vad som händer i Danmark. Vi har sett två allvarliga händelser i Köpenhamn som har haft kopplingar till Sverige. Då har den danska regeringen valt att agera. Jag tycker att det är klokt.

På samma sätt ser vi att i de två fallen har svensk polis biträtt dansk polis och bidragit till att flera personer kunnat gripas i ärendena. Vi har ett väldigt bra samarbete. Jag ser framför mig att det samarbetet kommer att kunna fördjupas den närmaste tiden.

För Danmark kommer det att gälla att utveckla sitt kamerabevakningsarbete, precis som vi gör på den svenska sidan. Vi bygger ut vår polisiära närvaro och styrka i hela Sverige med 10 000 fler polisanställda. Vi ger polisen nya verktyg.

Vi har sedan många år tillbaka gränskontroll mot Danmark. Om då Danmark vill ha gränskontroll mot Sverige tror jag att våra svenska och danska poliser kommer att ha nytta av den information som man får fram på respektive sida.

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Motioner

med anledning av prop. 2019/20:9 Nya regler om uppehållstillstånd för forskning och studier inom högre utbildning
2019/20:3388 av Paula Bieler m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2019/20:10 Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande
2019/20:3382 av Christina Höj Larsen m.fl. (V)
2019/20:3386 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M, KD)
2019/20:3389 av Paula Bieler m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2019/20:11 Ändringar i kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting
2019/20:3383 av Mats Persson m.fl. (L)
2019/20:3384 av Jakob Forssmed m.fl. (KD)
2019/20:3385 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M)

med anledning av prop. 2019/20:15 Skydd av Sveriges säkerhet vid radioanvändning
2019/20:3381 av Jens Holm m.fl. (V)
2019/20:3387 av Jessika Roswall m.fl. (M)

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 8 oktober

2019/20:29 Utvecklingstid

av *Lars Beckman* (M)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

den 9 oktober

2019/20:30 Kurderna och Turkiet

av *Amineh Kakabaveh* (-)
till utrikesminister Ann Linde (S)

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 8 oktober

2019/20:112 Nya elmätare

av *Lars Hjälmered* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:113 Neddragningar på järnvägsunderhållet

av *Roza Güclü Hedin* (S)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:114 En konsumentvägledning nära medborgarna

av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet Lena Micko (S)

den 9 oktober

2019/20:115 Brister i larmcentralens verksamhet
av *Laila Naraghi* (S)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:116 Förstörda fordon på grund av brister vid vägarbete på väg 40
av *Sten Bergheden* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:117 Förnyande av fiskerätter
av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:118 Länsstyrelsernas agerande i älgutdelningsärenden
av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:119 Konsumentskydd vid kirurgiska ingrepp
av *Mikael Eskilander* (SD)
till statsrådet Lena Micko (S)

2019/20:120 Personröstning för synnedsatta
av *Fredrik Lindahl* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:121 Förtidsröster
av *Fredrik Lindahl* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:122 Nollvision för självmord
av *Clara Aranda* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:123 Apatiska flyktbarn
av *Clara Aranda* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:124 Stora demonstrationer i Irak
av *Anders Österberg* (S)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:125 Det fortsatta nationella arbetet med psykisk ohälsa
av *Clara Aranda* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

§ 13 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 9 oktober

2019/20:58 Rättvis behandling av Universeum och andra kunskapscentrum
av *Robert Hannah* (L)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:60 Vårdmomsen och januariöverenskommelsen
av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:59 Finansieringen av den nya så kallade vårdmomsen
av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:64 Digital transformation av samhällsbyggnadsprocessen
av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet Per Bolund (MP)

2019/20:61 Kompetensutvisningar
av *Maria Malmer Stenergård* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:62 Dansk public service i Skåne
av *Per-Arne Håkansson* (S)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:63 En utredning om vårdmomsen
av *Hampus Hagman* (KD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:67 Visitationszoner
av *Ellen Juntti* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:68 Förbättrade relationer med Israel
av *Hans Wallmark* (M)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:69 Påtvingat deltagande för svenska grundskoleelever i sammankomster för opinionsbildning
av *Mikael Strandman* (SD)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:70 Copyrightdirektivet
av *Niels Paarup-Petersen* (C)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:71 Placering av barn i familjehem där brottsutredning pågår
av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:72 Farliga kurvor
av *Lars Beckman* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:74 Vägmärken som ger trafikanter stöd
av *Lars Beckman* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:73 Utmätning av kriminellas skadestånd
av *Johan Forssell* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:75 Förföljelse av bahaier i Iran
av *Anders Österberg* (S)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:80 Migrationens samband med den grova gängkriminaliteten
av *Ellen Juntti* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:76 Utvisning av våldtäktsmän
av *Ellen Juntti* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:77 Behovet av batterimetaller
av *Tobias Andersson* (SD)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:81 Det minskade anslaget till energieffektivisering

av *Tobias Andersson* (SD)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:82 Stopp på djurplågeri

av *Tobias Andersson* (SD)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:78 Plankorsningar för järnväg

av *Jimmy Ståhl* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:83 Utökad preskriptionstid för arbetsmiljöbrott

av *Magnus Persson* (SD)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:84 Antalet polisutbildade 2024

av *Adam Marttinen* (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:85 Själv mordstalen bland män

av *Ebba Hermansson* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:86 Pojkars skolresultat

av *Ebba Hermansson* (SD)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:87 Brister i samhällets ansvar

av *Ebba Hermansson* (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:88 Fackförbundens företrädesrätt att utse skyddsombud

av *Magnus Persson* (SD)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:94 Arbetskraftsinvandring

av *Peter Persson* (S)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:90 En översyn av Försäkringskassans beslutsstöd

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)
till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

2019/20:92 Åtgärder för att minska sjukskrivningarna

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)
till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

2019/20:91 Rehabiliteringskedjan

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)
till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

2019/20:93 Osund konkurrens

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)
till statsrådet Lena Micko (S)

2019/20:95 Försörjningsstöd till IS-terrorister

av *Henrik Vinge* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:96 Stöd till IS-terrorister

av *Henrik Vinge* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:99 Kriminalisering av deltagande i terrororganisation

av *Henrik Vinge* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:97 En internationell tribunal för dömandet av IS-terrorister

av *Henrik Vinge* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 14 Kammaren åtskildes kl. 15.12.

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.03 och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Utökning av antalet suppleanter.....	1
§ 3 Val av extra suppleant.....	1
§ 4 Anmälan om faktapromemorior.....	1
§ 5 Anmälan om granskningsrapport.....	1
§ 6 Ärende för hänvisning till utskott.....	1
§ 7 Svar på interpellation 2019/20:20 om dålig arbetsmiljö på Mynak.....	1
Anf. 1 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	1
Anf. 2 SAILA QUICKLUND (M).....	1
Anf. 3 LARS BECKMAN (M).....	2
Anf. 4 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	2
Anf. 5 SAILA QUICKLUND (M).....	2
Anf. 6 LARS BECKMAN (M).....	3
Anf. 7 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	3
Anf. 8 SAILA QUICKLUND (M).....	4
Anf. 9 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	4
§ 8 Svar på interpellation 2019/20:23 om den ökande arbetslösheten.....	4
Anf. 10 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	4
Anf. 11 LARS BECKMAN (M).....	5
Anf. 12 JÖRGEN BERGLUND (M).....	5
Anf. 13 SAILA QUICKLUND (M).....	6
Anf. 14 LARS JILMSTAD (M).....	6
Anf. 15 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	7
Anf. 16 LARS BECKMAN (M).....	7
Anf. 17 JÖRGEN BERGLUND (M).....	8
Anf. 18 SAILA QUICKLUND (M).....	8
Anf. 19 LARS JILMSTAD (M).....	8
Anf. 20 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	8
Anf. 21 LARS BECKMAN (M).....	9
Anf. 22 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	9
Ajournering.....	10
Återupptaget sammanträde.....	10
§ 9 Frågestund.....	10
Anf. 23 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	10
<i>Nivån på asylmottagandet.....</i>	<i>10</i>
Anf. 24 MARIA MALMER STENERGARD (M).....	10
Anf. 25 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	10
Anf. 26 MARIA MALMER STENERGARD (M).....	10
Anf. 27 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	10
<i>Sveriges agerande med anledning av Turkiets anfall mot kurderna.....</i>	<i>10</i>
Anf. 28 MARKUS WIECHEL (SD).....	10
Anf. 29 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	11
Anf. 30 MARKUS WIECHEL (SD).....	11
Anf. 31 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	11
<i>Licensjakt på säl.....</i>	<i>11</i>
Anf. 32 KRISTINA YNGWE (C).....	11
Anf. 33 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	11
Anf. 34 KRISTINA YNGWE (C).....	11
Anf. 35 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	11
<i>Stopp för svensk vapenexport till Turkiet.....</i>	<i>12</i>
Anf. 36 HÅKAN SVENNELING (V).....	12
Anf. 37 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	12
Anf. 38 HÅKAN SVENNELING (V).....	12
Anf. 39 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	12

<i>Företagsklimatet och stöd till brottsutsatta företag</i>	12
Anf. 40 HAMPUS HAGMAN (KD)	12
Anf. 41 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	12
Anf. 42 HAMPUS HAGMAN (KD)	13
Anf. 43 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	13
<i>Ett samlat totalförsvarsbeslut 2020</i>	13
Anf. 44 ALLAN WIDMAN (L)	13
Anf. 45 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	13
<i>Klimatomställningen av svensk industri</i>	13
Anf. 46 PATRIK ENGSTRÖM (S).....	13
Anf. 47 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	13
Anf. 48 PATRIK ENGSTRÖM (S).....	13
Anf. 49 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	14
<i>Fotbollssupportrars förtroende för polisen</i>	14
Anf. 50 LORENTZ TOVATT (MP).....	14
Anf. 51 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	14
Anf. 52 LORENTZ TOVATT (MP).....	14
Anf. 53 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	14
<i>Gängkriminalitet och Danmarks gränskontroller</i>	14
Anf. 54 HANS WALLMARK (M).....	14
Anf. 55 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	14
Anf. 56 HANS WALLMARK (M).....	15
Anf. 57 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	15
<i>Regeringens åtgärder mot det ökade antalet skjutningar</i>	15
Anf. 58 KATJA NYBERG (SD)	15
Anf. 59 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	15
Anf. 60 KATJA NYBERG (SD)	15
Anf. 61 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	15
<i>Samordningen av exportfrämjande insatser</i>	15
Anf. 62 PER SCHÖLDBERG (C).....	15
Anf. 63 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	16
Anf. 64 PER SCHÖLDBERG (C).....	16
Anf. 65 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	16
<i>Konkurrensverkets möjligheter att bekämpa korruption</i>	16
Anf. 66 LORENA DELGADO VARAS (V).....	16
Anf. 67 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	16
Anf. 68 LORENA DELGADO VARAS (V).....	16
Anf. 69 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	16
<i>Elkapacitetsbristen i Skåne</i>	16
Anf. 70 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M).....	16
Anf. 71 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	17
Anf. 72 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M).....	17
Anf. 73 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	17
<i>Sexualbrott mot unga kvinnor</i>	17
Anf. 74 MARIA STRÖMKVIST (S).....	17
Anf. 75 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	17
Anf. 76 MARIA STRÖMKVIST (S).....	17
<i>Kortare tillståndsprocesser</i>	17
Anf. 77 RICKARD NORDIN (C)	17
Anf. 78 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	18
Anf. 79 RICKARD NORDIN (C)	18
Anf. 80 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	18
<i>Skötseln av statlig skog och granbarkborrens spridning</i>	18
Anf. 81 MAGNUS OSCARSSON (KD)	18
Anf. 82 Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	18
Anf. 83 MAGNUS OSCARSSON (KD)	18
Anf. 84 Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	19
<i>Språkförbistringen i äldreomsorgen</i>	19
Anf. 85 ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD)	19
Anf. 86 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	19

<i>Handelsrelationen med Kina och respekten för WTO:s regler</i>	19
Anf. 87 HANS ROTHENBERG (M)	19
Anf. 88 Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	19
<i>Det nationella skogsprogrammet</i>	19
Anf. 89 ISAK FROM (S).....	19
Anf. 90 Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	19
<i>Köerna till cancervården</i>	20
Anf. 91 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	20
Anf. 92 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	20
<i>Riksrevisionens förslag om arbetet mot den organiserade brottsligheten</i>	20
Anf. 93 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD)	20
Anf. 94 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	20
<i>Kemiindustrins gröna omställning</i>	20
Anf. 95 MARLENE BURWICK (S)	20
Anf. 96 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	21
<i>Skatten på lokal elproduktion</i>	21
Anf. 97 LARS HJÄLMERED (M)	21
Anf. 98 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	21
<i>Effekterna av brexit för den svenska exportindustrin</i>	21
Anf. 99 MARKUS SELIN (S).....	21
Anf. 100 Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	21
<i>Dansk utredning av svensk gängkriminalitet</i>	22
Anf. 101 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M).....	22
Anf. 102 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	22
§ 10 Bordläggning	22
§ 11 Anmälan om interpellationer	22
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar	22
§ 13 Anmälan om skriftliga svar på frågor	23
§ 14 Kammaren åtskildes kl. 15.12.	24